

141

Juni 2023

DISKULOGEN

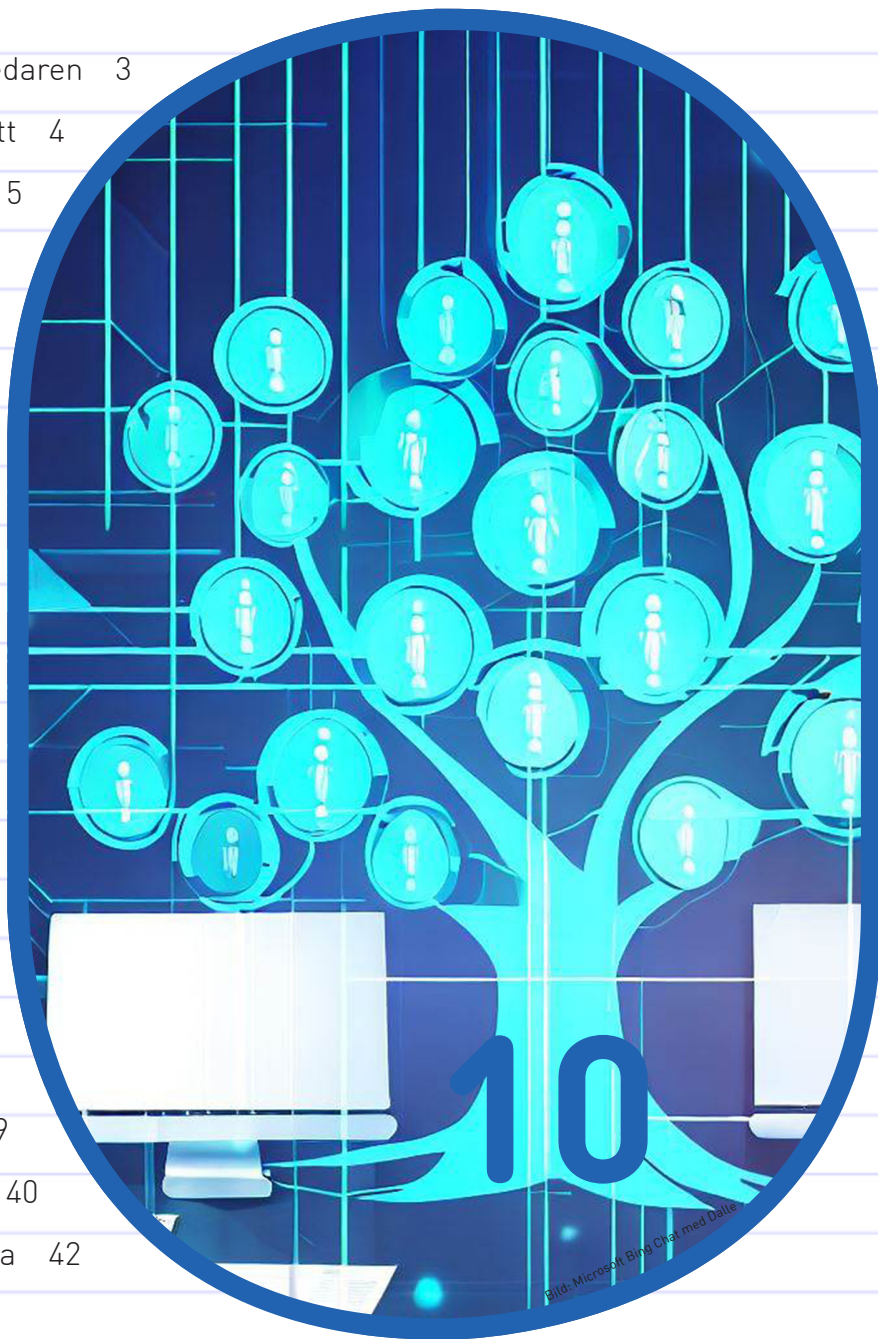
Dis fadderverksamhet • Bli assisterad av AI • Dis årsmöte 2023 • Skonaren Ägils förlisning • Enkät-svar om medlemskap i Dis • Att välja DNA-test • Enkätsvar om regionföreningarna • Använd Disgens källträd • Enkätsvar om Dis verktyg och tjänster

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

	Ledaren	3
	Kort & Gott	4
	Dis årsmöte 2023	5
	Disgens källträd – så gör jag	6
ENKÄTER	Medlemskap i Dis	10
	Regionföreningarna	12
	Dis verktyg och tjänster	14
	DNA-mått	16
	Semesterskoj	17
	Välj DNA-test	20
	DNA-krönika	22
	Bli assisterad av AI	24
	Dis fadderverksamhet	27
	Nya böcker	29
	Skonaren Ägils förlisning	31
	Insändare	37
	Avlidna medlemmar	38
	Dis medlemsbutik	39
	Funktionärer	40
	Regionföreningarna	42

Glad sommar!

En majstång skapad av AI.

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT

Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift:
190 kr per kalenderår.
Familjemedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder,
anna.linder@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE

Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

TRYCKT UPPLAGA:

16 450 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Ringöns Tryckeri

Förnya ditt medlemskap via www.dis.se/betala-medlemsavgiften.
Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.

Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.

Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Släktforskarveckan
i Dalarna
3-7 juli 2023

VÄSTMANLANDS SLÄKTFORSKARVECKA
10-15 juli 2023

Västerås – Fagersta – Sala
Lindesberg – Nora – Köping

Släktforskarvecka
SKÅNE
3–8 juli 2023

Arrangör:

 Skånes Släktforskarförbund
i samarbete med lokala släktforskarföreningar

Måndag 3 juli

SkSF på Arkivcentrum Syd, Lund
Lund

Onsdag 5 juli

Österlen
Ystadbygden
Söderslätt

Fredag 7 juli

Åsbo
Kullabygden
Svalöv
Bjäre
Landskrona

Tisdag 4 juli

Mellanskåne
Staffanstorp
Eslöv-Höör
Dalby

Torsdag 6 juli

Göinge
Kristianstadsbygden
Malmö
Västerlen

Lördag 8 juli

Kävlingebygden
Lomma-Burlöv
Kullabygden
Åsbo

 ArkivDigital

www.sfv2023.sgfm.se

Släktforskarveckor

Släktforskarvecka i Dalarna anordnas den 3–7 juli, Släktforskarvecka Skåne den 3–8 juli och Västmanlands släktforskarvecka den 10–15 juli.

SLÄKTFORSKARVECKA SKÅNE arrangeras för fjärde gången, och då bjuds det på släktforskaraktiviteter runt om i Skåne. Det blir en härlig blandning av föredrag, guidade vandringar, rådgivning, arkivvisningar, bildspel och mycket annat som har med släktforskning att göra. Det kommer även att ges möjlighet att dna-testa sig. Släktforskarvecka Skåne fortsätter att växa, i år deltar 19 föreningar.

Släktforskarveckan inleds med en stor invigning på Arkivcentrum Syd i Lund den 3 juli med utställningar, bokbord, släktforskarhjälp, rundvandringar, information från Dis och ArkivDigital samt fyra föredragshållare kända från radio och tv: Fredrik Meister, Gunnel Carlsson, Ulf Ellervik och Måns Linden.

www.sfv2023.sgfm.se

SOMMAR FÅR Västmanland för första gången en egen släktforskarvecka. Passa på att besöka orter med dina anor, lyssna på intressanta föredrag och möta kunniga släktforskare.

Arrangemanget hålls i Västerås, Fagersta, Sala, Lindesberg, Nora och Köping där ett brett utbud av aktiviteter för såväl nybörjare som erfarna släktforskare erbjuds.

Varje förening erbjuder ett program under sin dag. Det blir en härlig blandning av bland annat föredrag, guidningar, utställningar och rådgivning. De lokala hembygdsföreningarna kommer också att medverka under veckan.

www.vsfv.se

SLÄKTFORSKARVECKAN I Dalarna 2023 anordnas av sju släktforskarföreningar i Borlänge, Ludvika, Avesta, Rättvik, Orsa, Gagnef och Falun.

Släktforskarveckan erbjuder en palett med olika aktiviteter för såväl den erfarna släktforskaren som nybörjaren under högsommaren. Sommaren är en årtid då många vill besöka platser där man har anor, men då oftast släktforskarföreningarnas verksamhet ligger nere. Passa på att få hjälp av lokalt kunniga släktforskare under veckan som via sina föreningar kan ge intressant information om människor, byar, arkiv samt demonstrera olika hjälpmedel m.m.

Veckan kommer att ha schemalagda aktiviteter och fria aktiviteter samt tips och guidning på olika besöksmål.

www.fsbb.nu/slaktforskarveckan-2023

Dis årsmöte 2023

DIS ÅRSMÖTE 2023 hölls, liksom föregående år, digitalt. Drygt 150 medlemmar hade kopplat upp sig till mötet. Rolf Lusth var årsmötesordförande. Daniel Berglund blev vald till föreningens ordförande för ännu ett år. Även Eva Dahlberg, Elisabeth Leek, Christina Claesson, Kristina Andersson och Anders Lindberg omvaldes i styrelsen.

Det blev en del diskussion om verksamhetsberättelsen och medlemsutvecklingen. Mickael Lundholm efterfrågade en mer djupgående analys av vilka medlemmar som går ur föreningen och varför. Han menade att det är en mycket större andel som endast är medlemmar i Dis som går ur föreningen än de som även är medlemmar i en regionförening. Daniel Berglund menade att det beror på att man som ny medlem automatiskt får ett års gratis medlemskap i närmaste regionförening. En annan medlem tyckte även att Dis kan göra det ännu enklare att betala medlemsavgiften, kanske med autogiro eller liknande.

De två motionerna ledde till en mycket lång diskussion, särskilt den första som efterlyste en utredning om vad regionföreningarna ska göra i förhållande till Dis. Båda motionerna avlogs, främst på grund av teknikaliteter, men mycket av innehåll och tankegångar från motionerna lovade styrelsen att de skulle ta till sig och arbeta vidare med.

Regionföreningarna är Dis förlängda arm och jobbar för samma sak, men de är även självständiga föreningar med egen styrelse. Dis kan inte bara bestämma över dem, alla måste samarbeta.

En medlem påpekade att Dis är unik i att man kan bli medlem i huvudorganisationen utan att bli medlem i en regionförening.

Årsmötet avslutades med förevisning av Disgen 2023 och Disbyt. En av nyheterna i Disbyt är möjligheten att göra sökningen även på närliggande socknar.

Reguldränsomsättning	2020	2021	2022	2023
Inskatte	3 840	3 344	3 588	3 480
Medlemsavgifter	783	1 165	585	1 200
Förstärkning till Medlemmar (Disgen)	944	1 022	968	900
Förstärkning övrig	87	69	153	216
Övriga rörelseresultat	5 664	5 660	5 294	5 796
Svårsta tillägg				
Regionens kostnader	- 2 263	- 2 355	- 2 427	- 2 323
Material	- 982	- 808	- 877	- 985
Övriga Externa Kostnader	- 2 360	- 2 677	- 2 284	- 2 356
Personalkostnader	- 5 644	- 5 836	- 6 588	- 6 664
Svårsta Räkenskaps Kostnader	21	390	234	133
Rörelseresultat	21	390	234	133
Aydelnings- och projektredovisning	2020	2021	2022	2023
Leeding	68	1	6	-
Kostnader	- 2 180	- 2 480	- 2 480	- 2 480
Rörelseresultat	2 012	- 2 480	- 2 474	- 2 480
Administration	81	91	10	10
Inskatte				
Kostnader		1 000	1 000	85
Rörelseresultat				105

Välkommen till Dis årsmöte 2023!
 Medlemmar i Föreningen Dis kallas härmed till ordinarie årsmöte lördagen den 11 mars 2023, klockan 10.00.
 Årsmötet genomförs på distans med programmet Zoom på samma sätt som föregående år.

Årsmöte
 För att vi ska kunna se att alla närvarande är medlemmar i föreningen ber vi dig att anmäla dig i förväg via ett anmälningsformulär som kommer att finnas på Dis hemsida.

DIS verksamhetsplan 2023-2024
 Allt beror på vilka beslut som fattas vid årsmötet 2023.

Verksamhetsmål under perioden 2023-2024
 (1.1-1.4) Kontaktnätet har följande mål som ska uppnås under 2023-2024.
 (1.1) Fånga upp medlemmar som har gått ut.
 (1.2) Fånga upp medlemmar som har gått ut.
 (1.3) Fånga upp medlemmar som har gått ut.
 (1.4) Fånga upp medlemmar som har gått ut.

Disgens källträd – så gör jag

Viktiga åtgärder i det befintliga källträdet för att få in de automatiskt skapade källorna och hänvisningarna.

BESKRIVNINGEN VÄNDER sig till dig som har arbetat med Disgen i många år och har byggt upp ett stort källträd och tycker att det skulle vara roligt att använda även de automatiskt genererade källorna. Du har alltså en vana att arbeta i källträdet. Det underlättar för att förstå det jag skriver om.

Har du byggt upp källans namn så den ser ut så här: Församlingsnamn, länsbokstav inom parentes, årtal från–till? Till exempel: *Timmele (P) AI:9 1878-1888* eller *Timmele (P) AI:9 (1878-1888)*. Ser det ut som det sista exemplet är du i princip i mål och kan fortsätta läsa om hur man gör för att få in nya källor i trädet.

Den här beskrivningen bygger på att ArkivDigital är din primära tjänst för kyrkböckerna.

Grundförutsättningar

Med Disgen 2023 kan jag låta Disgen generera källan och dess hänvisning och lägga in det i mitt källträd. Vid första anblicken kändes det som att jag skulle få ett helt nytt träd parallellt med mitt gamla. Men efter ett tags provande insåg jag att det inte behövde hända. Var jag beredd att göra ett jobb i trädet från start och sedan lära mig ett lite annorlunda sätt att jobba

när jag lägger in nya källor, så skulle det fungera i fortsättningen också.

Jag använder både ArkivDigital och Riksarkivet. Det var enkelt att besluta att de källor som skulle genereras automatiskt var de från ArkivDigital. De från Riksarkivet ska jag fortsätta att lägga in för hand.

Likaså var det lätt att besluta att när nya källor skapas så ska jag flytta dem till rätt plats i mitt gamla träd. Jag har så mycket i mitt källträd att för det mesta finns redan källan upplagd och då fungerar allt som det ska. Jag kan också tänka mig att när jag börjar forska på en plats jag aldrig forskat på tidigare så kan jag lägga upp källorna innan jag startar så blir det inga bekymmer. Sen fyller Disgen på med hänvisningarna allteftersom.

Det enda jag behöver göra i mitt träd är att sätta en parentes runt årtalet i källan, det vill säga, det ska se ut så här i källträdet: *Othem (I) AI:2 (1812-1826)*. Sen har jag alltid varit noga med att få med prefixet *sid* vilket gör att jag slipper dubbla hänvisningar också.

Mitt källträd

Källreferensen för källa och hänvisning i Bild 1 ger följande sträng *Othem (I) AI:2 (1812-1826) Bild 970 / sid 128*

(*AID: v61922.b970.s128, NAD: SE/ViLA/23066*) om jag har sidan uppe hos ArkivDigital och väljer kopiera källhänvisning.

Textsträngen är det som ligger till grund för sökningen i källträdet. För att Disgen ska hitta rätt måste jag lägga en parentes runt årtalet i källan. Att jag, i källträdet, har lagt till lite text i slutet på källan eller hänvisningen gör inget. Disgen kommer att hitta dem ändå.

Hur är detta möjligt? Hänvisningen hänger ihop med källan men källorna hänger inte ihop med något. De ligger alla i en stor hög. Att jag som användare har lagt källan under en grupp spelar ingen roll. När Disgen kollar om jag har källan sedan tidigare så letas efter den text som står i källan oberoende av hierarkin den visas i på skärmen. Därefter kollas om hänvisningen finns kopplad till källan och där är det den inledande siduppgiften som är viktig.

Det var inget stort besvärligt jobb egentligen att ändra och lägga till parenteserna i källträdet. Det tog mig två dagar eftersom jag hittade gamla konstiga källor från Genlinetiden som jag fick bestämma mig för hur jag skulle hantera – rätta eller strunta i det, mycket valde jag att rätta och det tog tid.

Redigera källor

- Översta gruppen
 - Kyrkoarkiv
 - Gotlands län
 - Fårö
 - Othem (I)
 - A
 - Othem (I) AI:2 (1812-1826)
 - sid 128 Miöner grund [v61922.b970.s128]
 - Othem (I) AI:3 (1826-1841)
 - C
 - Malmöhus län (M)
 - Raus (M)
 - A
 - Raus (M) AI:6 (1831-1837) SE/LLA/13305
 - Örby No 2 [v107444a.b50]
 - Ingen hänvisning [v107444a.b120]
 - Raus No 3 [v107444a.b160]
 - C
 - Ystads Sankt Petri (M)
 - A
 - Ystads Sankt Petri (M) AI:1 (1783-1801) SE/LLA/13490
 - sid 17 [v111908.b12.s17]
 - C
 - Ystad Sankt Petri (M) C:2 (1749-1771)
 - Ystads Sankt Petri (M) C:3 (1772-1810) SE/LLA/13490
 - sid 43 [v111931a.b260.s43]
 - Östergötlands län (E)
 - LLA
 - Ystads Sankt Petri
 - Ystads Sankt Petri (M) C:3 (1772-1810) SE/LLA/13490
 - sid 43 [v111931a.b260.s43]
 - Ystads Sankt Petri (M) AI:1 (1783-1801) SE/LLA/13490
 - sid 17 [v111908.b12.s17]

Källa:
Othem (I) AI:2 (1812-1826) sid 128 Miöner grund
Skapa källhänvisning

5 4 1 2 3

Grupp: Kyrkoarkiv
Kyrkoarkiv

Utför ändringar utan att fråga
 Håll källträdet sorterat
 Tillåt grupper under källor

Stäng Hjälp

Källträdet i Disgen.

Jag arbetade med ArkivDigital till vänster och källträdet till höger och kunde då lätt se om jag använt rätt text i källträdet. Ibland kunde det skilja på ett år i slutåret som behövde rättas.

Inget sidnummer

Om en sida inte har någon sidangivelse kommer hänvisningen se ut så här: *Raus (M) AI:6 (1831-1837) Ingen hänvisning*. I källträdet kommer det att stå ”Ingen hänvisning” följt av ArkivDigitals id-nummer inom parentes (Bild 2).

Min rekommendation är att ändra i inställningarna om längden saknar sidnummer. Bocka för *Bildnummer* så kommer det att skrivas istället för *Ingen hänvisning*. Det här känner Disgen igen och du slipper dubletter. För längder som har sidnummer visas båda uppgifterna, till exempel *1246 / Bild 142*.

För en längd som saknar sidnummer har jag varit noga och fyllt i platsangivelsen som ofta står överst på sidan i husförhörslängden. Jag har också ofta i nutid fyllt på ArkivDigitals id-nummer – tack vare det hittar Disgen rätt hänvisning (Bild 3).

Skriver jag en notis och det handlar om samma sida igen, och skickar in följande textsträng: *Raus (M) AI:6 (1831-1837) Bild 50 (AID: v107444.b50,*

NAD: SE/LLA/13305), så kommer Disgen att lösa upp det till följande källreferens i notisen: *Raus (M) AI:6 (1831-1837) No 2 Örby*.

Ny källa

Arbetar jag med en helt ny församling som inte finns i mitt källträd kan jag låta Disgen skapa källan och hänvisningen och därefter flyttar jag den till den plats jag vill ha den.

Jag vill lägga en husförhörslängd som källa för Ystads Sankt Petri. Jag vill också lägga upp en längd med dopnotiser i serie C. Jag vill få in husförhörslängden AI:1 (1783-1801) sida 15 och doplängden C:3 (1772-1810). Sidan i doplängden är 99 och avser 1786 januari.

Husförhörslängden beskrivs så här när jag kopierar strängen i ArkivDigital: *Ystads Sankt Petri (M) AI:1 (1783-1801) Bild 12 / sid 17 (AID: v111908.b12.s17, NAD: SE/LLA/13490)*.

Sidan om dopnotisen ser ut så här:

Ystads Sankt Petri (M) C:3 (1772-1810) Bild 500 / sid 99 (AID: v111931a.b500.s99, NAD: SE/LLA/13490).

Jag använder grundinställningarna för hur källorna ska hanteras då det gör att de nya källorna läggs upp i slutet under Kyrkoarkiv (Bild 4).

Gruppen LLA står för Lunds Landsarkiv. Under gruppen Ystads Sankt Petri kommer de båda källorna.

Som förberedelse för flyttningen lägger jag upp gruppmarkören A så att jag har någonstans att flytta husförhörslängden till. Sedan klipper jag ut AI:1-källan och klistrar in den under Gruppen A. Sedan markerar jag doplängden och klipper ut den och klistrar in den efter C:2 (Bild 5).

Som avslutning städar jag bort det som finns kvar i slutet av gruppen Kyrkoarkiv, det vill säga LLA (Lunds Landsarkiv).

Det är bra att man städar så det inte ligger kvar någon församling som Disgen kan hitta av misstag för då kan det bli lite struligt med dubletter.

Avslutande kontroll

Jag tar för vana att alltid klicka på lampan för att kontrollera vad länken i källfältet pekar på. Då är det enkelt att göra flyttningar direkt när det behövs. Det har blivit en vana så även när jag vet att det är en gammal hänvisning så kontrollerar jag att allt är rätt. Det går snabbt.

Avslutande tips

Sedan en tid tillbaka har jag satt en bock i *Håll källträdet sorterat* (i Redigera källor). Det underlättar när man lägger till nya hänvisningar. Utan den markeringen så hamnar de sist. Med den markeringen blir de insorterade på sin plats. ▣

STÖRST I SVERIGE PÅ SLÄKTFORSKING

 ArkivDigital

Prova gratis

www.arkivdigital.se

Slätbaken 1952

Peter Åberg
nilspeab@gmail.com

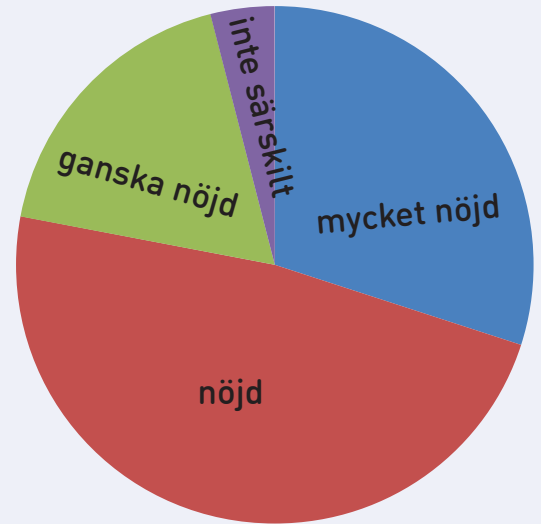
I förra numret av Diskulogen lovade jag en fortsättning och presentation av enkäterna som gjordes i slutet av 2022. I detta nummer presenteras resultaten av tre enkäter "Varför är du medlem i Dis?", "Verktyg och tjänster" samt "Regionföreningar".

Bakgrunden till att göra dessa enkäter är ju för att få ett grepp om vad våra medlemmar tycker idag då detta alltid är en grund för förbättringsarbete. Det som är extra intressant med dessa enkäter är också att vi har ett material från 2016 att jämföra med.

Samma frågor återkommer i de olika enkäterna till exempel frågan "Vad tycker du om Diskulogen?". Frågan ställs i samtliga enkäter vilket vi tror gör resultatet mer rättvisande.

De artiklar vi presenterar är inte fullständiga redogörelser. För alla er som älskar statistik hoppas vi kunna delge enkäterna i sina helheter på vår webbplats längre fram under året.

Resultatet från enkäten ger oss massor av svar och spännande analysmöjligheter. Återigen ett Stort Tack till alla som svarat!

Hur nöjda är medlemmarna med Dis?

Enkäten

Medlemskap i Dis

ENKÄTEN "VARFÖR" är du medlem i Dis?" skickades ut i början av december i fjol, 1500 slumpvis utvalda medlemmar fick en e-postlänk till ett svarsformulär. Totalt fick vi in 522 svar vilket motsvarar 35% svarsfrekvens. En liknande enkät gjordes 2016 med 54% svarsfrekvens.

Dis medlemsstyrka

En del av våra frågor i enkäterna handlar om att få reda på hur de av er som svarat "ser ut", det vill säga ålder, hur länge man varit medlem eller släktforskat med mera. Det är viktig information för våra analyser av övriga svar.

I jämförelse med 2016 kan vi konstatera att våra medlemmar har blivit äldre, man upplever sig som mer avancerade släktforskare, har varit

medlem i Dis längre tid och man släktforskar ungefär lika många timmar jämfört med enkäten 2016. Den typiske medlemmen är till 63% (62%) medlem i en regionförening och har Disgen i 82% (82%) av fallen.

Alltihop viktiga data att ha med sig när det gäller att förbättra eller utveckla nya verktyg/tjänster med mera.

Förändrade beteenden

Snart 7 år har gått sedan vår förra medlemsundersökning, lång tid med mycket förändringar inom dator- och släktforskarvärlden. Här kan vi också se att våra medlemmars beteenden påverkats en hel del. Till exempel vad gäller antal släktforskningsprogram, idag har 53% ytterligare ett program jämfört med 46% 2016. De vanligaste

programmen att använda förutom Disgen är MyHeritage och Ancestry, båda runt 20%, ArkivDigital, som inte fanns med 2016 använder 16% av de som svarade.

DNA är ett annat ämne som får stort utrymme i media idag. Hur ser intresset ut för detta hos våra medlemmar? 55% svarar att man testat sig jämfört med 17% år 2016. De som testat sig är inte odelat positiva men området växer.

Är vi nöjda med Dis?

Den kanske viktigaste frågan: är de tillfrågade medlemmarna nöjda med Dis? Jag vågar mig på ett försiktigt Ja – vi är mestadels nöjda med vår förening. Av svaren på den direkta frågan framkommer att 77,8% (79,5%) är nöjda eller mycket nöjda med

Vilka av Dis verktyg och tjänster känner du till?	2022	2016	Vilka använder du?
Disgen	94,6 %	94,5 %	75,1 %
Diskulogen	89,0 %	90,1 %	65,1 %
Disbyt	87,8 %	89,3 %	55,7 %
Hemsida	75,8 %	73,0 %	45,8 %
Faddrar/support	70,8 %	63,7 %	26,8 %
Nyhetsbrev	68,3 %	58,3 %	42,9 %
Dis kartor	56,3 %	47,3 %	18,8 %
Dis Webbshop	51,3 %	47,2 %	22,4 %
Rabatt i släktforskarförbundets webbshop	48,0 %	46,2 %	28,1 %
Digitala föreläsningar	44,5 %	*	19,7 %
Dispos	42,2 %	39,2 %	15,5 %
Appen Släkten	33,5 %	*	18,0 %
Dis Forum	31,1 %	31,9 %	11,1 %
Dis Arkiv	28,4 %	30,0 %	6,9 %
Dis Videokanal	16,1 %	*	6,7 %
Dis Släktforskartestamente	12,4 %	13,1 %	2,1 %
DisCount	6,0 %	2,9 %	1,7 %

* Frågan fanns inte med 2016.

sitt medlemskap. Ytterligare 19,1 % (17,4 %) är ganska nöjda.

Topp tre

Vad är det då som gör att man är nöjd och vill fortsätta vara med i Dis? Ett svar som återkommer ofta är: Disgen, Disbyt och Diskulogen. Denna treenighet, och oftast i den beskrivna ordningen är huvudorsakerna till att vara med i Dis, det är också dessa tre verktyg/tjänster som de svarande medlemmarna använder sig mest av, känner till mest och det är dessutom dessa tre som har störst betydelse för deras fortsatta medlemskap. I en jämförelse med resultaten från enkäten 2016 syns i stort sett samma fördelning.

Finns det ett ”topp tre” finns det också saker som kommer längre ned på listan. För att ta några exempel – varför kommer till exempel inte

Dispos, appen Släkten eller digitala föreläsningar högre upp på våra listor? De som använder dessa verktyg/tjänster verkar nöjda enligt enkäten men många använder inte eller känner dåligt till dem. Här behövs kanske mer information.

En positiv skillnad mellan enkäten 2022 och 2106 är att man idag bättre känner till faddrar/support 71 % (64 %), nyhetsbrev 68 % (58 %) och Dis kartor 56 % (47 %). Att bara en tredjedel av de tillfrågade medlemmarna känner till appen Släkten 34 % känns synd, alla Disgen-användare som har en smartphone borde ha stor glädje av denna app.

Framåtblick

En av frågorna i enkäten löd: Hur ska Dis utvecklas för att hålla kvar sina medlemmar? De tillfrågade fick svara helt fritt och 336 svar kom in. Svaren

är svåra att kategorisera och redovisa då spännvidden är stor. Många svar innehåller alltifrån generella till väldigt specifika önskemål/synpunkter på våra verktyg, främst på Disgen men också i viss mån på Disbyt. Det finns också mer föreningsrelaterade svar, efterfrågan på utbildningar, föreläsningar, artiklar, DNA, träffar med mera. En knapp tredjedel av svaren innehöll svar av typen bra, nöjd, fortsatt utvecklas som nu. Vi är såklart tacksam för alla svar och kommer jobba vidare med dessa.

Vad händer nu?

Resultatet från enkäten ger oss massor av svar och spännande analysmöjligheter. Vi diskuterar resultatet från denna och de andra fyra enkäterna i Dis styrelse. Vi återkommer! ▣

Enkäten

Regionföreningarna

ENKÄTEN GENOMFÖRDES november–december 2022. Ett slumpmässigt urval av 1982 medlemmar tog emot enkäten via mejl. Totalt lämnades 631 svar, vilket motsvarar 32% i svarsfrekvens. Samma enkät gjordes 2016 (då var svarsfrekvensen 39%), vilket gör att jämförelser kan göras mellan 2022 och 2016.

Bakgrundsvariabler

Medelåldern har blivit högre. Av de 631 som svarade på enkäten var 64% över 70 år medan endast 2% var 30–50 år. 65,5% var män.

Många är trogna föreningen men andelen nyrekryterade medlemmar har minskat.

61% hade varit medlemmar i över 10 år. De som varit medlemmar i 2–5 år har minskat från 18% till 14%.

Medlem i regionförening

74% av de som svarade på enkäten är medlem i någon av Dis regionföreningar, en ökning från 69% år 2016.

Av de som är med i någon regionförening var: 20% med i Dis Syd, 25% i Dis-Öst, 17% i Dis-Väst, 8% i Dis-Småland, 11% i Dis-Filbyter, 11% i Dis-Bergslagen, 9% i Dis-Mitt och 4% i Dis-Nord.

Detta innebär att det bland svaren finns en överrepresentation från Dis-

Öst och en motsvarande underrepresentation från Dis-Väst.

Antal år som medlem

Nästan hälften av de som svarade på enkäten har varit medlemmar i regionföreningen i mer än 10 år.

Varför bli medlem

Viktiga orsaker till att man blev medlem i en regionförening var utbildningsmöjligheter, att man forskar inom området och medlemstidningen. Anmärkningsvärt är att föreningsgemenskapen som orsak till att bli medlem har minskat från 21% till 12%.

Då över 70% varit medlemmar över 6 år, är det inte så konstigt att de nyare aktiviteterna digitala träffar, som bara 10% angav som orsak, och sociala medier, som 2,8% angav, inte fick högre siffror.

Bland övriga svar nämndes bland annat Disgen, tillgång till Disbyt, på kurs eller informationsträff, för att få kunskap och tips samt med från start.

Varför stanna kvar

Liksom 2016 är det framför allt medlemstidningen som gör att man stannar kvar som medlem i en regionförening. Utbildningsmöjligheterna och att man forskar inom regionen är också viktiga skäl. Sociala medier ligger lägst på listan.

Bland fritext-svaren finns svar om att man fortsätter vara med av slentrian, att man vill fortsätta stödja föreningen och tillgången till verktygen.

Nöjd med regionföreningen

Information från föreningen och medlemstidningen är man mest nöjd med, och det är även de områden där klart minst har svarat ”Vet inte”. Även övriga områden har höga värden, men här är det många fler (ofta kring 40%) som svarat ”Vet inte”. Sociala medier ligger lågt även här.

Varför inte regionförening

Frågan vände sig enbart till de som inte var medlem i någon regionförening. Flera alternativ kunde anges (se Tabell). Det klart vanligaste svaret var ”Jag föredrar att släktforska hemma”. □

VIKTAT

De fem svarsalternativen är viktade så 1 står för sämsta och 5 för högsta betyg. Uträknat över alla svar. 3,00 är alltså medeltal, så generellt positivt om det viktade värdet är större än det.

Hur nöjda är medlemmarna med det regionföreningarna erbjuder?

Anledning	2022 (%)	2016 (%)	I hög eller mycket hög grad	Vet inte	Viktat 2022 (max 5)	Viktat 2016 (max 5)
Verksamheten intresserar mig inte	7,5%	5,1%	41,5%	36,9%	3,75	3,63
Jag föredrar att släktforska hemma	50,0%	37,2%	43,1%	28,7%	3,71	3,66
Närmaste regionförening har ingen verksamhet där jag bor	19,4%	21,8%	38,0%	40,6%	3,72	3,57
Jag provade, men trivdes inte	2,5%	1,7%	59,8%	12,3%	3,87	3,81
Jag vill spara de pengarna	5,0%	6,0%	44,5%	30,9%	3,79	3,67
Jag vet inte så noga vad regionföreningarna gör	29,4%	21,4%	29,3%	43,8%	3,40	3,55
Annan anledning	15,0%	29,1%	32,9%	43,7%	3,57	-

Orsaker till varför man inte är medlem i en regionförening.

Enkäten

Dis verktyg och tjänster

ENKÄTEN GENOMFÖRDES november–december 2022. Ett slumpmässigt urval på 1989 medlemmar tog emot enkäten via mejl. 582 svarade, vilket motsvarar 29 % svarsfrekvens. Ungefär samma enkät gjordes 2016 (då svarsfrekvensen var 40 %), vilket gör att jämförelser kan göras mellan 2022 och 2016.

Bakgrundsvariabler

Medelåldern har blivit högre. Av de 582 svarande var 64 % över 70 år (50 %) och endast drygt 1 % var 30–50 år. 62,4 % var män.

Många är trogna föreningen men andelen nyrekryterade medlemmar har minskat. 68,5 % hade varit medlemmar i över 10 år (50,5 %), 20,1 % i 6–10 år (27,6 %), 10,0 % i 2–5 år (16,9 %) och 4,1 % i mindre än 2 år (5,2 %).

Andelen som uppger att de har Disgen har ökat från 79,1 % till 83,5 %. Av dessa hade 63,6 % haft Disgen över 10 år (49,5 %), 33 % 2–10 år (46,1 %) och 3,4 % mindre än 2 år (4,4 %). Andelen som har Disgen men inte kommit igång med programmet har minskat från 9,5 % till 5,9 % år 2022.

Släktforskningsprogram

Det klart vanligaste släktforskningsprogrammet som medlemmarna använder är Disgen. Därefter kom An-

	Känner till	Använder	Nöjd (1–5)	Vet inte
Verktyg	2022	2016	2022	2016
Disgen	92,3 %	92,7 %	3,59	3,26
Disbyt	86,9 %	80,7 %	2,82	2,48
Dispos	42,9 %	36,1 %	1,63	1,46
Diskulogen	78,8 %	83,7 %	3,22	3,04
Dis Kartor	42,2 %	37,9 %	1,57	1,47
Dis Arkiv	35,3 %	28,4 %	1,30	1,33
Appen Släkten	23,8 %	-	1,67	-
Dis Count	7,8 %	6,5 %	1,07	1,09
Dis Släktforskartestamente	13,9 %	14,7 %	1,12	1,08
Dis Forum	33,1 %	34,7 %	1,56	1,53
Faddrar/support	57,3 %	56,3 %	1,70	1,50
Hemsida	72,3 %	72,8 %	2,50	2,38
Nyhetsbrev	69,0 %	63,0 %	3,13	2,64
DIS Videokanal	12,2 %	-	1,35	-
Digitala föreläsningar	41,8 %	-	1,72	-
Dis Webshop	48,5 %	45,2 %	1,89	1,65
Rabatt i förbundets shop	32,7 %	33,8 %	1,66	1,62

cestry, MyHeritage, Min Släkt och ArkivDigitals Släkträd.

Datorutrustning

95,4 % använder PC då man släktforskar, 3,9 % Mac och 0,7 % surfplatta.

Annan datorutrustning man använder regelbundet är surfplatta iPad 22,5 %, surfplatta Android 20,2 %, iPhone 26,5 %, mobiltelefon med Android 41,8 % och 2,3 % angav annat. Inga större förändringar från år 2016, enbart att Android-användning ökat med drygt 10 procentenheter.

Dis verktyg

Betygen är genomgående bra för våra verktyg. Dock är det flera av våra verk-

tyg och tjänster som används väldigt lite, och även några som är okända för många. Förändringar från år 2016 är ofta relativt små.

Disgen

Disgen är det av våra verktyg som flest känner till (92,3 %), flest använder och är mest nöjda med. Ingen större skillnad från år 2016.

Bland favoritfunktioner i Disgen nämner många främst registrering av personer, sedan följer ortsträdet, Disbyt, sökfunktionerna, dubblettkontroll vid registrering, familjeöversikten, utskrifter och källträdet.

Disgen är viktig för medlemskapet, och många tycker det är viktigt att

Disgen vidareutvecklas. Många önskar dock ett enklare och mera lättanterligt program, och mera grafik. Flera efterfrågar snabbare och bättre stöd och hjälp. Ett fåtal nämner kartfunktionen, få nämner DNA. Webbaserade lösningar nämns inte.

69% av medlemmarna använder Disgen 2021 (frågan ställdes innan Disgen 2023 släpptes) medan 11% använder Disgen 8.2 eller äldre. 61,1% tänker uppgradera till nästa version och 22,4% kommer att göra det längre fram.

Inte kommit igång med Disgen

Av de som inte kommit igång med Disgen anger nästa hälften att de inte haft tid att lära sig programmet, 21% har inte börjat släktforska och 18% har hittat ett annat alternativ. Några nämner att de tyckt det varit svårt. Flera har haft programmet i upp till 10 år.

Disbyt

87% känner till Disbyt vilket är en förbättring från år 2016. Användningen är dock lägre, men betyget är bra.

37,5% har inte skickat in till Disbyt alls, vilket är en förbättring från 52,3% år 2016. Nyttan av Disbyt värderas till 2,8 på en skala 1–5 (2,6).

Av de som inte skickat in Disbyutdrag säger 29% att man är osäker på kvaliteten i sin forskning, 14,3% att man inte har tillräckligt med material

att skicka in och 6% vill inte dela med sig av sin forskning.

Faddrar

Enbart 57% säger sig känna till fadderverksamheten, samma som år 2016. Användningen är relativt låg, men betyget är högt.

Drygt hälften av de som svarade på enkäten har aldrig kontaktat någon fadder. Under 2% använder faddrarna. Av de som använt faddrarna är 79% nöjda eller mycket nöjda medan färre än 4% är missnöjda.

Diskulogen

79% känner till Diskulogen (83,7%). Den används flitigt och betyget är högt. Liknande siffror år 2016.

Nyhetsbrev

69% känner till nyhetsbrevet. De används flitigt och betyget är högt. Aningen bättre siffror än år 2016.

Dis webbplats

72% känner till Dis hemsida, används relativt flitigt, och betyget är högt, vilket är liknande siffror som år 2016.

Betyg 3,4–3,8 på en skala 1–5 för både utseende, innehåll och möjlighet att hitta. Ungefär samma som år 2016.

Dis kartor

Enbart 42% känner till Dis kartor, används av få, men betyget är ganska

bra, vilket är liknande siffror som år 2016.

Digitala föreläsningar

Även om det är en relativt ny funktion känner 42% till de digitala föreläsningarna, relativt få deltar dock, men betyget är högt.

Appen Slakten

Appen är ny sedan år 2019 och enbart 24% känner till den. Det är relativt få som använder den, men betyget är relativt bra.

Dis Forum

Dis Forum har funnits länge, men enbart 33% känner till det. Det används av väldigt få, och betyget är relativt lågt. Samma som år 2016.

Minst känt

DisCount känns till av enbart 8%, och används väldigt lite. Dis Videokanal är ny, enbart 12% känner till den, och den används av få. Släktforskartestamente känner enbart 14% till, och det används väldigt lite.

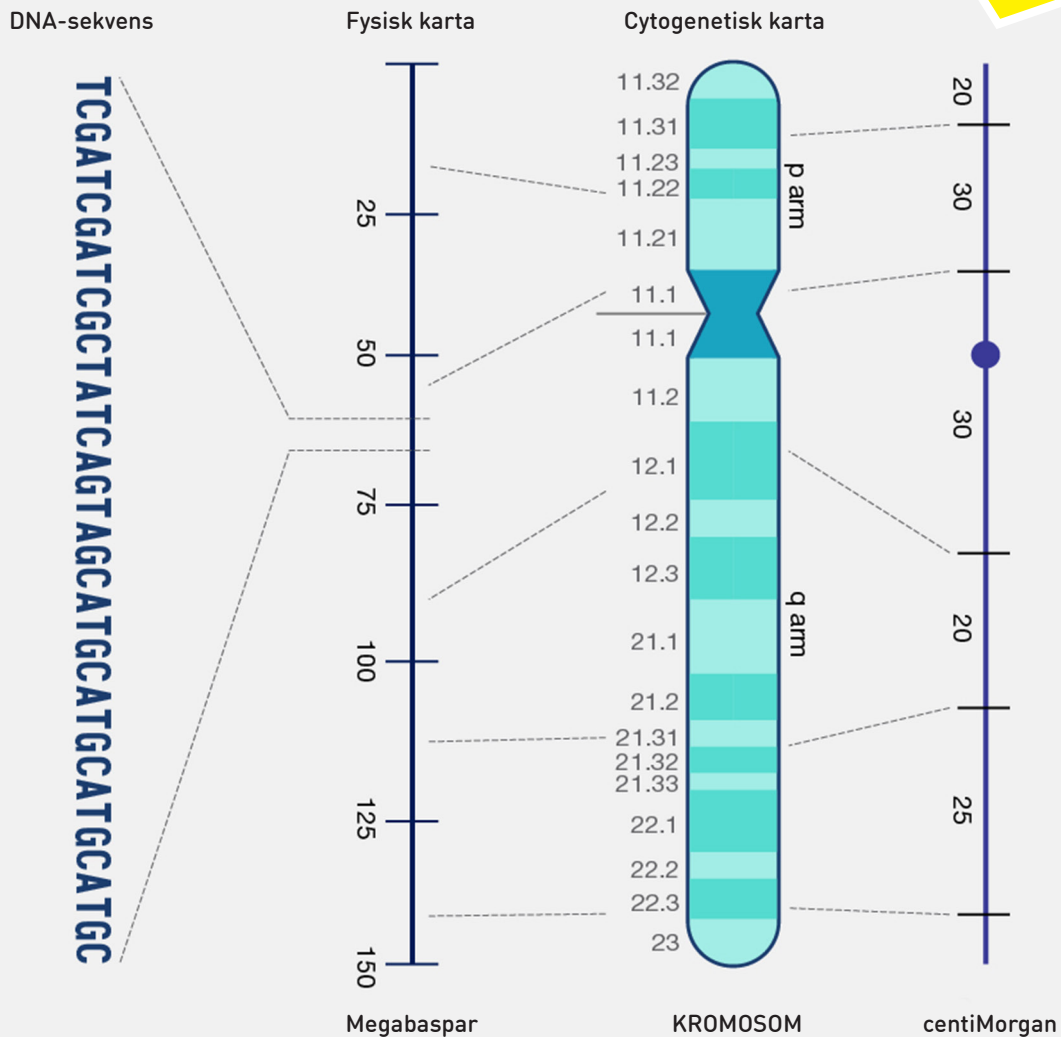
Lägst betyg

Betygen är genomgående höga, men lägst betyg får Släktforskartestamentet, Dispos, DisCount och Dis Forum. ▣

DNA-mått

När man DNA-släktforskar går det oftast bra att tänka att centiMorgan (cM) är ett vanligt längdmått, precis som centimeter, men det är bra att komma ihåg att det är mer avancerat än så.

CentiMorgan är en enhet som används för att uttrycka avståndet mellan två genloci på en kromosom. Ett avstånd på en centiMorgan indikerar en procents chans att två gener kommer att separeras genom överkorsning.

Semesterskoj

Foto: Västergötlands museum (CC BY-SA 4.0)

Ingegärd Andréasson och Elsa Vestberg vid hässja.

UNDER SOMMAREN brukar det vara enklare att få till en resa till ställen där släkten bott, särskilt om det är långt bort. Så passa på att besöka kyrkogårdar och gamla boställen som har anknytning till din släkt. Se till att ta många bilder och även videosnuttar. Särskilt trevliga bilder blir det om du även har med dig andra familjemedlemmar och släktingar. Förutom att det ger ett trevligt tillfälle att umgås med varandra kan gemenskapen på släktstället locka fram minnen om släkten som man kan dela. Det blir verkligt minnesvärda bilder och filmer om flera släktingar och generationer gemensamt besöker till exempel en gammal släktgård. Denna media passar bra att använda i vinterns projekt att göra en bok eller film om den släktgrenen.

Även om man inte har möjlighet att göra långa resor till släktplatser kan man planera in några släkterelaterade utflykter på hemmaplan under sommaren. Tänk tillbaka på dina barndomsminnen och vad dina föräldrar och andra släktingar berättat om sina liv. Kanske finns det saker du kan uppleva igen. Till exempel höskörd med lie och hässjning, åka med häst och vagn, handmjölkning av en fjällko, sköta en kolmila eller ha ett äkta kaf-

ferep med sju sorters kakor ute i syrenbersån och så vidare. Se till exempel vad den lokala bygdeföreningen ordnar eller hör av dig och fråga om du kan komma på studiebesök hos dem eller något företag. Även vid dessa besök är det guld värt att dokumentera dagen med både rörliga bilder och stillbilder för framtida projekt. Bjud med andra familjemedlemmar, gärna olika generationer, och tillbringa en dag i släktens spår. Dela minnen och historier. Se gärna till att någon annan fotograferar och filmar så att du och dina närmaste familjemedlemmar finns med på bilder och filmer.

Många unga har drönare. Bjud med barnbarnet att filma släktgården från ovan. Även bilder när ni vandrar runt på ägorna är roliga att ha. Eller styr drönaren och filma längs med den gamla stigen som man alltid vandrade förr, även om ni inte kan eller orkar gå där nu.

Du har under dagen fått sköna nya minnen med dina närmaste, delat släktberättelser och fått många härliga bilder som kan illustrera dina släkthistorier framöver. ▣

ArkivDigital gör regis

Att hitta soldater, ryttare och andra militärer i de så kallade generalmönsterrullorna kan vara knepigt och tidsödande. Men nu blir det lättare. ArkivDigital har börjat skapa personregister till rullorna med länkar till originalkällan.

Bland mina förfäder finns Jöns Ekberg, en västgöte som blev soldat och med tiden lyckades avancera till underofficer.

Numera är det enkelt att hitta honom i de militära rullorna tack vare det personregister som ArkivDigital håller på att bygga upp. Älvsborgs regemente, där Jöns Ekberg var i tjänst, är redan klart och möjligt att söka i.

Först lite bakgrund. Den militära organisationen byggde på regementen, ofta landskapsvisa, som i sin tur var uppdelade på kompanier. Ett regemente bestod ofta av 8 kompanier om vardera 125 soldater eller totalt 1000 man. Med ett antal års mellanrum inspekterades (mönstrades) soldaterna vid så kallade generalmönstringar och en generalmönsterrulla upprättades. Av rullan framgår vilka soldater som var i tjänst vid mönstringen liksom deras duglighet och – inte minst – vilka förändringar som skett sedan föregående generalmönstring.

En genomgång av generalmönsterrullorna bör med andra ord kunna ge oss uppgifter om alla soldater

Jöns Ekberg, Älvsborgs regemente - Generalmönsterrullor

Skriv ut Rätta Kopiera Bokmärk Inställningar

Förnamn	Jöns
Efternamn	Ekberg
Mönstrad (År)	1785
Regemente	Älvsborgs regemente
Kompani	Sekund Majorens kompani
Rang	förares, forare

Källor

[Källa: Generalmönsterrullor - Älvsborgs regemente 503 \(1785\) Bild 116](#)

Genväg r37.p269865524

Länk till originalkällan, klicka alltid!

Om du hittar felaktiga uppgifter i registret, använd knappen "Rätta" ovan.

Källa: Arkiv Digital AD AB

som tjänstgjort vid regementet, från indelningsverkets tillkomst i slutet av 1600-talet till dess avveckling 1901. Så är det dock sällan. En del rullor har förkommit och ibland slarvade skrivarna. Men det absoluta flertalet soldater går att återfinna.

Som Jöns Ekberg.

I ArkivDigital klickar jag på blå knappen *Registersökning* och väljer *Generalmönsterrullor* under *Registerkälla*. Jag prövar att skriva »Jöns Ekberg» i fältet för Enkel sök och klickar på den blå Sök-knappen. Namnet var tydligen ganska ovanligt. Totalt visas 15 matchande poster. En snabbkoll visar att flertalet verkar röra min förfader.

Jag klickar på en av träffarna och kan läsa alla registrerade uppgifter i posten (se bilden ovan). Men det viktiga är inte vad som står i registerposten utan länken till originalkällan: 1785 års

generalmönsterrulla för Älvsborgs regemente.

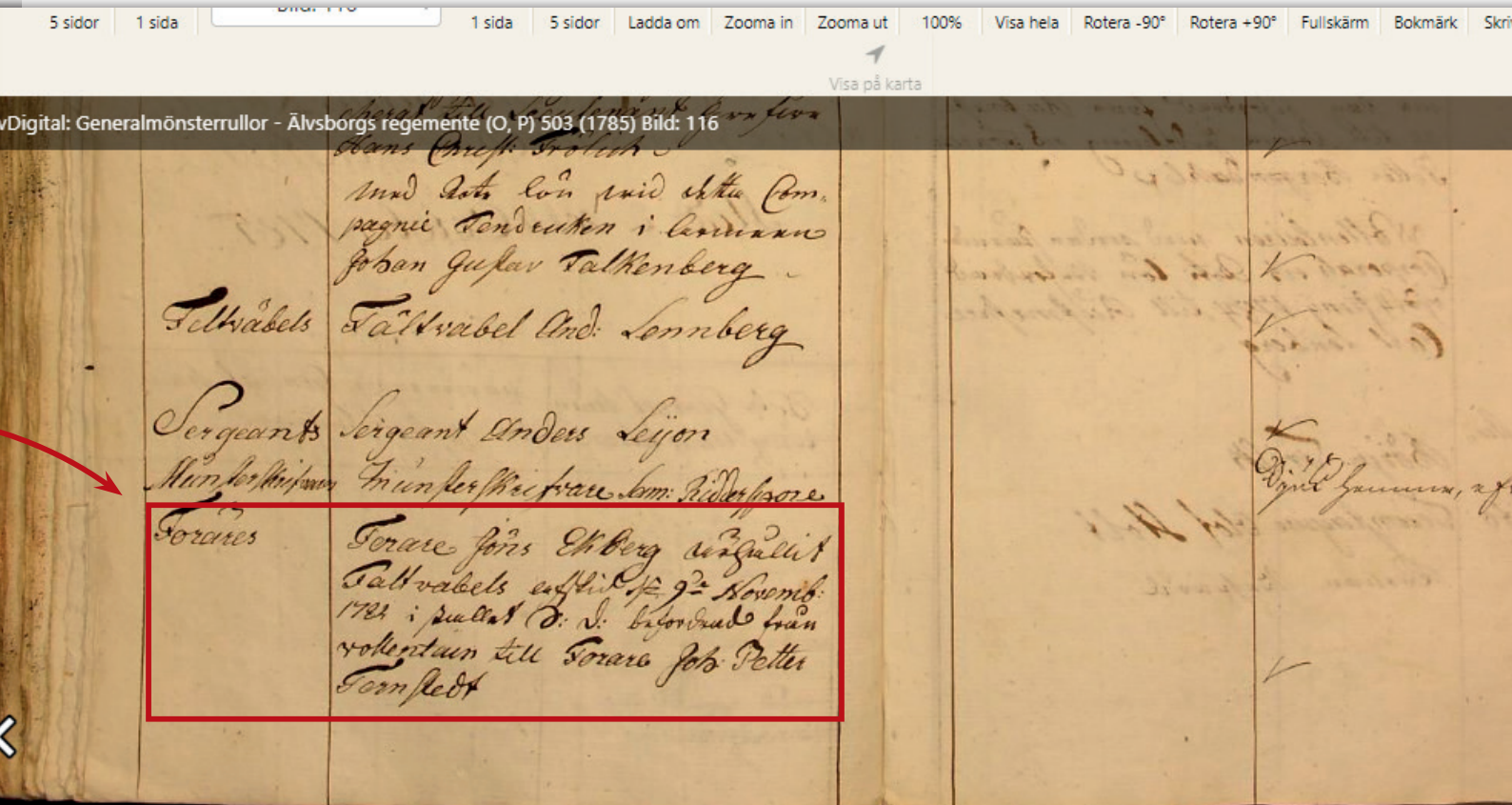
Den klickar jag på och uppslaget i volymen där Jöns Ekberg nämns visas. Jag kan läsa att han vid denna tid var »förare» (en underofficersgrad) och att han hade »ärhållit Fältväbels afskid den 9:de Novemb: 1782» och blivit ersatt av Johan Petter Ternstedt (som för övrigt var kusin till Ekbergs hustru, men det står inte i rullan).

Vi har alltså hittat slutet på Jöns Ekbergs långa militära karriär.

Läs om kompaniet

För att korrekt förstå de militära rullorna räcker det inte att bara läsa det som står om den eftersökta soldaten. Forskaren behöver också blada sig bakåt i rullan och läsa om kompaniet och mönstringen. De uppgifterna finns där varje kompani börjar. Där framgår vad

ster till soldatrullorna

rullan omfattar och när den tillkom.

I vårt fall behöver vi bara backa ett uppslag för att se att vi läser en rulla över »Älvsborgs regemente till fot» och »Sekundmajorens kompani» samt att den upprättades i Borås stad den 20 och 21 oktober 1785. Det var där som mönstringen skedde. Men då var som sagt Jöns Ekberg redan pensionär och ersatt av sin hustrus kusin. En liten bock till höger i rullan visar att denne var på plats vid mönstringen.

En genomgång av samtliga rullor gör det möjligt att få en detaljerad bild av en soldats militära karriär. Ibland innehåller rullorna också genealogiskt intressanta uppgifter. En soldats fadersnamn kanske inte framgår i kyrkböckerna, men kan ibland påträffas i rullorna. Födelseorter anges regelmässigt, men tyvärr vanligtvis bara på landskapsnivå; soldaten var västgöte,

dalkarl eller närking. Hade han deltagit i krig kan detta framgå, särskilt om han blivit skadad: 'Blesserad vid Paseswalk den 3 okt 1760 av en muskötkula på kindbenet', kan det stå om en som trots allt klarade livhanken i pommeriska kriget.

Sök kreativt

Viktigt att tänka på är att en soldats namn kan stavas olika i rullorna. Jöns Ekberg skrivs så i nästan alla rullor förutom i de äldsta. Där stavas istället Jöns Eckberg. Så det gäller att tänka lite kreativt vid sökningen.

När en soldat väl är lokaliserad i rullorna – du vet var han tjänade (regemente, kompani och nummer) – är det ganska enkelt att hitta honom också utan personregistret. Använd då istället ett annat ArkivDigital-register (*Innehållsförteckning generalmönsterrullor*)

och sök fram rullor för det regemente där din soldat tjänade. På så vis kan du kontrollera att du verkligen har fångat upp soldaten i alla generalmönsterrullor. Har du missat någon – kanske på grund av en oväntad stavning av namnet – kan du hitta honom genom att leta dig fram till rätt kompani och nummer.

ArkivDigitals personregister till generalmönsterrullorna byggs på kontinuerligt. Vilka regementen som hunnit bli klara framgår om du klickar på länken *Läs mer...* som finns under sökformuläret.

Nyligen tillkom soldater vid värvade kavalleri- och dragonregementen samt Svenska adelsfanan.

Håkan Skogsjö

När man ska välja DNA-test

FÖR NÅGRA år sedan var det FamilyTreeDNA (FTDNA) man pratade om. Här hade de flesta svenskar testat sig så då rekommenderades andra svenskar att testa där också. Många ger nu rådet att testa hos Ancestry och sedan föra över resultatet till FTDNA, MyHeritage och Living DNA. Ancestry har den i särklass största DNA-databasen, så där är det bra att vara med. Flest DNA-träffar att arbeta med får man förstås om man finns hos alla testbolagen och då har man störst chans att matcha mot någon som kan vara avgörande för ens eventuella frågeställning.

Ancestry är det stora bolaget med över 23 miljoner testade och Living DNA det lilla specialiserade med några hundra tusen testade. Det är svårt att ta reda på hur många DNA-testade det finns totalt eftersom en ganska stor andel har testat sig hos flera bolag.

Ordinarie pris, inklusive porto, för ett autosomt DNA-test är runt 1000 kronor hos alla testbolagen, förutom 23andMe som är något dyrare. En tullavgift på cirka 75 kronor tillkommer om DNA-testet skickas från ett land utanför EU, som FTDNA gör, eller så köper man ett test direkt från någon lokal släktforskningsförening eller privatperson och slipper den kostnaden.

23andMe har sällan rabatt medan FTDNA ofta har specialpris vid olika högtider. Med rabatter kan priset, inklusive porto, ligga på just under 600 kronor för ett autosomt DNA-test. En del av bolagen ger rabatt om man beställer flera DNA-test vid ett tillfälle.

Om man köper test från alla fem bolagen kostar det totalt cirka 5530 kro-

nor, men man kan komma undan med 4570 kronor vid rabatterat pris. Om man köper ett test hos Ancestry och 23andMe samt laddar upp data hos de andra bolagen kostar det totalt cirka 2200 kronor. Lägg till 500 kronor i upplåsningsavgift för full funktionalitet hos FTDNA och MyHeritage så sparar man ändå nästan 3000 kronor mot att testa hos varje enskilt företag.

Om man väljer att inte låsa upp några funktioner hos FTDNA och MyHeritage utan nöjer sig med resultatlistan, det viktigaste, kostar det ju bara testet hos Ancestry, 900 kronor om man har tur, för att finnas hos fyra testbolag. Då kan man välja att ladda hem träfflistorna och arbeta vidare i till exempel Excel.

Ditt DNA är en viktig släktforskningskälla som dina släktingar och ättlingar kan ha stor nytta av. Några sparade kronor är inte alltid det viktigaste. Det finns ett värde i att vara testad hos varje bolag – ditt DNA finns sparad på flera ställen. Det ger möjligheten för dina ättlingar att beställa nya test för dig i framtiden, även om du är avliden sedan länge, förutsatt att de har dina inloggningsuppgifter.

De olika testbolagen använder liknande chip men mycket olika beräkningsmodeller. Vid överföring av DNA-data kan det innebära att man missar en del av de mer avlägsna träffarna som man skulle ha fått om man testat sig direkt hos bolaget. Det är sällan något man saknar, men om man är särskilt intresserad av en ana lite längre tillbaka i släkktträdet kan det faktiskt vara avgörande.

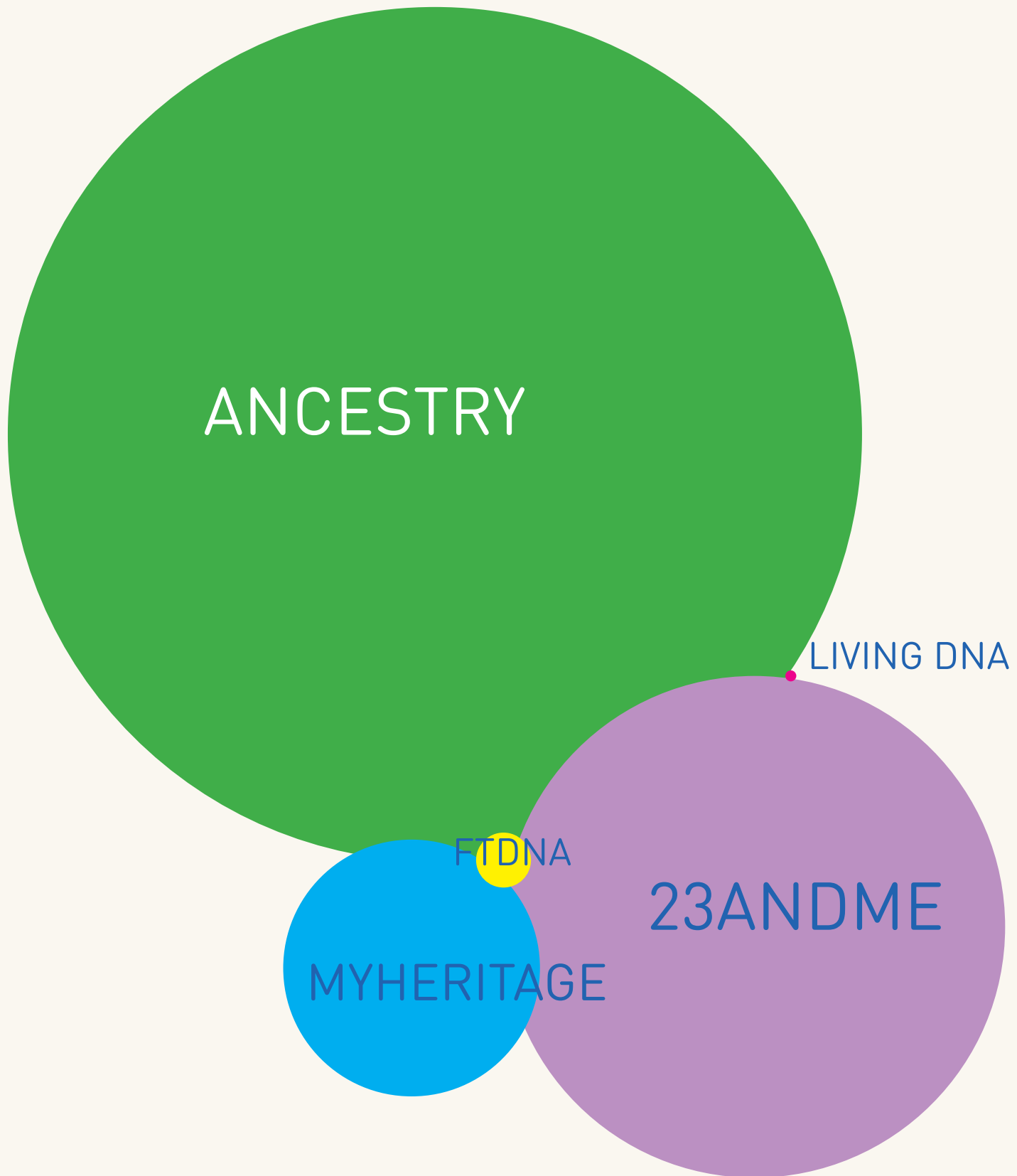
Ancestry och 23andMe testar DNA i saliv medan de andra företagen testar

kindskrap. Om den som ska DNA-testas är äldre eller lider av muntorrhet kan det vara svårt att producera tillräckligt med saliv för DNA-test.

Om man även vill forska på haplogrupper krävs ett sådant test hos FTDNA, även om 23andMe ger information om en grundläggande haplogrupp för både yDNA och mtDNA. Ett specifikt test hos FTDNA krävs för en bättre indelning och de mycket intressanta DNA-träffarna som behövs för att kunna släktforska med hjälp av haplogrupperna. Om du är man och har resurserna är BigY alltid värt det. Du skapar ett bestående arkiv för din släkt och dina ättlingar samtidigt som du hjälper forskningen framåt.

Ancestry, MyHeritage och 23andMe har appar så att man enkelt kan arbeta med sina DNA-resultat även på mobilen eller surfplattan. Ancestry och Living DNA har ingen kromosomläsare och ger begränsad information om delad mängd DNA. Informationen är inte möjlig att ladda hem, vilket man kan hos de andra bolagen. Användarna hos 23andMe bedöms vara minst intresserade av släktforskning eftersom de främst testat för de olika hälsorelaterade resultaten.

Genom att betala för alla verktyg och teckna abonnemang, där så finns, samt lägga upp ett anträd med så många generationer som möjligt har du förenklat ditt DNA-släktforskande genom att nyttja de resurser som finns nära tillhands. ▣

Andel autosomt DNA-testade (inklusive överföringar) hos de olika testbolagen. Storlek på verkligt överlapp är okänt. Över 23 miljoner personer har DNA-testat sig hos Ancestry.

Källa: Leah Larkin, www.theDNAgeek.com/dna-tests

DNA-krönika

MÅNGA SVENSKA namn har dykt upp i min träfflista hos 23andMe. Tidigare var det mest bara amerikanska namn, men nu märks det att många svenskar även testar sig här.

Den kända DNA-släktsforskaren Diahn Sout-hard berättade nyligen att ny statistik visar att om det största gemensamma segmentet är på över 40 cM är man släkt som fyrmänningar (3C) eller närmare. Det är bra att veta med tanke på endogami. Hon menar att det enklaste sättet att upptäcka endogami, och anförluster, är att genom Leeds-metoden försöka dela in DNA-träffarna på sina fyra far- och morföräldrar. Om man inte får någon uppdelning, utan alla verkar vara släkt med alla, handlar det sannolikt om endogami.

Diahn påminde också om att de färgade prickar som man kan sätta på olika DNA-träffar hos MyHeritage och Ancestry inte ska ses som en arkivering och något beständigt. De är en hjälp för att sortera och hitta de träffar som är intressanta för den fråga du för tillfället arbetar med. När du har arbetat klart med det kanske du kommer att använda prickarna på ett annat sätt till ett annat projekt. Var inte rädd att starta om med dina färgmarkeringar.

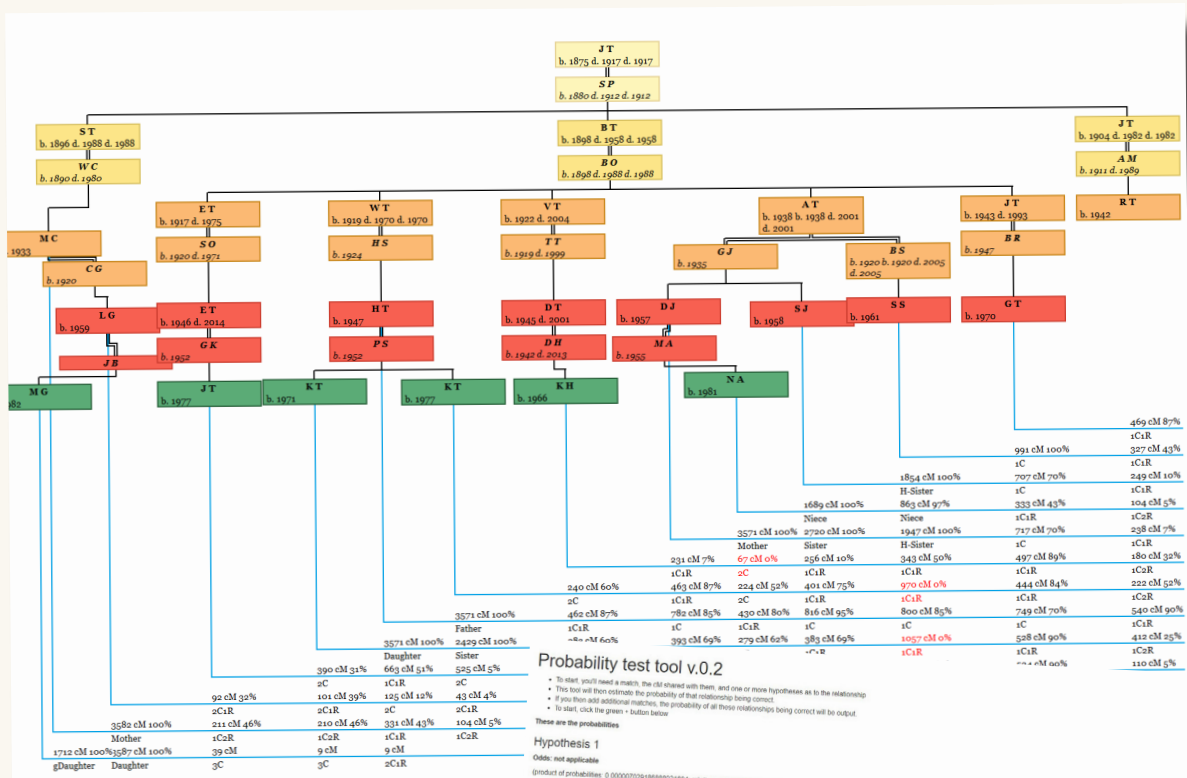
En annan känd DNA-släktsforskare, Maurice Gleeson, höll nyligen ett föredrag om klusteranalys med hjälp av en tidig version av WATO (What Are The Odds) hos DNAPainter. Man kan jämföra träffar i ett kluster med varandra om de finns på 23andMe, MyHeritage eller Gedmatch eftersom man även kan se hur mycket DNA ens DNA-träffar delar med varandra. Det är till exempel numera mycket enkelt att se och sortera efter delat DNA hos MyHeritage.

Om man utgår från ett WATO-träd man redan byggt men inte fått något konkret resultat från och sedan lägger till uppgifter om hur mycket DNA de olika träffarna delar med varandra kan man förhoppningsvis sälla bort fler hypoteser som inte är troliga.

Den första versionen av WATO hos DNAPainter, *Probability test tool v0.2*, är i tabellform och informationen måste skrivas in manuellt, den klarar inte låga cM-värden och det finns en hel del buggar. Men den kan ändå vara intressant att använda när man, förutom sitt eget resultat, även vet hur mycket ens intressanta DNA-träffar delar med varandra.

Jag försökte att använda *Probability test tool v0.2* i mitt sökande efter en okänd fader lite längre tillbaka på min pappas sida, men jag fick inte ens en giltig hypotes. Det kräver nog många försök och justeringar för att använda verktyget. Men det är ju intressant att det finns alternativ till att manuellt skapa en matris över delat DNA.

Man kan verifiera hypoteserna i WATO manuellt genom att använder *Shared cM Tool* för att kontrollera om varje hypotes kan stämma om man räknar med hur mycket DNA träffarna matchar varandra med. En mer automatiserad hjälp är att skriva ut en DNA-matris med hjälp av *Charting Companion* eftersom information om hur mycket DNA alla ättlingar delar med varandra kan tas med och man får en röd markering om några siffror inte verkar stämma (Se Diskulogen nummer 122, sidan 29–30). ▣

Probability test tool v.0.2

- To start, you'll need a match, the kit shared with them, and one or more hypotheses as to the relationship.
- This tool will then estimate the probability of that relationship being correct.
- If you then add additional matches, the probability of all those relationships being correct will be output.
- To start, click the green + button below.

These are the probabilities

Hypothesis 1
 Odds: not applicable
 (product of probabilities: 0.000070318888802184, relative probability: not applicable)

Hypothesis 2
 Odds: not applicable
 (product of probabilities: NaN, relative probability: not applicable)

Match name	cM	Relationship Hypothesis 1	Relationship Hypothesis 2
C & Anna	19.4	SC2R	SC1R
M & Anna	0.888400	0.888400	0.888400
F & Anna	69.3	4C1R	7C
W & Anna	34.9	0.048948	0.048948
H & Anna	57.9	SC2R	false
H & DH	48.4	0.814489	false
C & DH	85	BC1R	false
C & CH	35	0.170974	false
		BC3R	false
		0.245702	false
		BC2R	false
		0.022088	false
		SC1R	false
		0.813887	false

Buttons: Add new match, Calculate Probabilities, Export Data, Print, Share App

DNA Matrix hos Charting Companion kan på en sida visa hur mycket DNA många ättlingar delar med varandra.

Probability test tool v0.2 hos DNAPainter är ett gammal buggigt verktyg som ändå kan vara användbart för analyser av flera DNA-resultat samtidigt.

Bli assisterad av AI

Det har pratats mycket om AI och riskerna med det på sista tiden. EU förhandlar om gemensamma regler kring användandet av AI men de kommer att börja gälla först om några år.

ARTIFICIELL INTELLIGENS (AI) används redan för att till exempel tolka röntgenbilder, sortera sopor och förutspå vädret. Många webbplatser har chattrobotar som i ett första led svarar på användarnas frågor. Webbplatser har länge använt AI för utökad funktionalitet. Ancestry har till exempel haft sina lövtips i tio år. När den amerikanska folkräkningen (Census) för 1940 indexerades för drygt tio år sedan tog det nio månader av manuellt arbete för att färdigställa den. Census 1950 tog nio dagar att indexera med hjälp av AI.

ChatGPT är en av de mer kända chattrobotarna eller virtuella assistenterna som finns för tillfället. Men många företag planerar, eller har just släppt, verktyg med integrerad AI. Googles chatbot Bard kommer att integreras i flera olika appar. Microsoft satsar stort på AI med Bing Chat i Edge samt Copilot i Windows 11 och Office 365. AI-modellerna i Firefly integreras i Adobe Photoshop.

Risker med AI

Ett scenario à la Terminator-filmerna, där maskinerna blir medvetna och försöker utplåna människan, kanske inte är så sannolikt, men det finns andra risker med AI. Vi är nämligen produkten. Facebook och många andra bolag tävlar om vår uppmärksamhet och analyserar vårt beteende för att kunna mata oss med mer av samma information, vilket lätt kan leda till att

man blir inskränkt. Enligt Stuart Russell, en framstående AI-forskare, blir vi då också enklare påverkade av falska nyheter vilket innebär att AI kan göra fler radikaliserade.

AI och släktforskning

AI är bra på att analysera mycket data och se samband och skulle kunna användas till mycket inom släktforskning och särskilt DNA-släktforskning. Du bör tänka på AI som en assistent och dig själv som experten. Du måste ge tydliga uppdrag till din assistent och du måste själv alltid kontrollera riktigheten i resultatet. Mycket har skrivits om hur många lustigheter AI kan hitta på. Om man ber AI att skriva om en persons härkomst och anger till exempel namn, födelsedatum och ort, så kan resultatet faktiskt innehålla en del riktigheter, men även en stor mängd tokigheter där AI har fabulerat ihop en livshistoria. Det är inte det man vill att AI ska hjälpa till med. Ta hjälp av AI för uppgifter som är tidskrävande och monotona. Att renskriva en text, att skriva en släkthistoria genom att utgå från en rapport från ditt släktforskningsprogram eller att skapa tabeller över vissa släktingar. AI kan även hjälpa dig att upptäcka mönster i ditt släktforskningsmaterial som du kanske inte har tänkt på, kanske alla i farfars familj dog i samma månad.

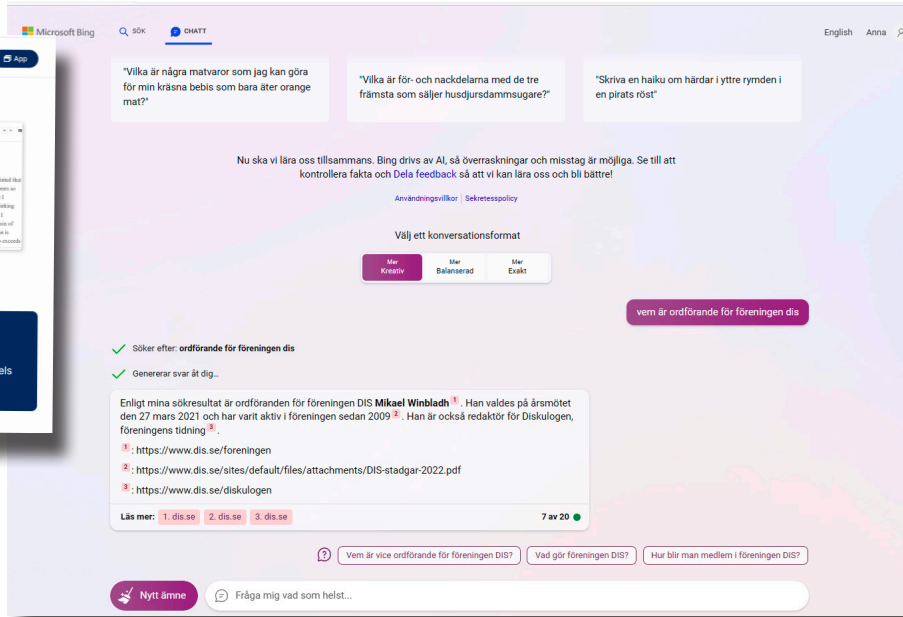
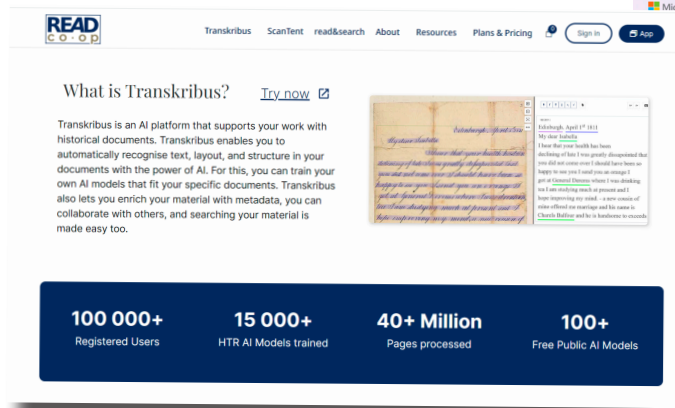
Liksom när AI ska skapa bilder (se Diskulogen nr 139) är det viktigaste att bemästra hur man skriver en tydlig

begäran (prompt) så att AI producerar det man vill. Man börjar med att ge den en roll, till exempel skriv som om ”du är en släktforskningsexpert”. Skriv tydligt vad du vill att den ska göra, hur resultatet ska presenteras samt om du vill ha källhänvisningar. Om resultatet inte är vad du efterfrågade, är det bara att be AI att justera resultatet tills du är nöjd.

För tillfället får de flesta bolag, bakom de olika AI som den breda allmänheten kan använda, rättigheter till det material som laddas upp och/eller skapas med hjälp av AI. Du har fortfarande rätt att använda ditt material, men det har även de. Det gäller att läsa det finstilla om upphovsrätt och andra rättigheter innan man väljer vilket AI man vill använda och vilket material man vill dela med den. Så länge det är material som finns öppet i olika arkiv kanske det inte är så svårt, men kanske man tänker en gång till innan man tar hjälp av ett AI online att skriva av mormors gamla brev.

AI är duktig på att ge dig flera olika alternativ, snabbt och enkelt. Kanske funderar du på varför en ana gick till sjöss som fjortonåring. Be AI att lista tio olika skäl till varför en fjortonåring gick till sjöss på 1800-talet. Använd AI för att utföra de uppgifter som tar mycket tid och för att agera idéspruta. Sedan är det upp till dig att se till allt du jobbar vidare på är korrekt.

Om man har sin släkt från rätt land kan man få hjälp av AI att läsa de gam-

la dokumenten. Om du vänder dig till AI skulle du kunna få hjälp att skriva av ett gammalt handskrivet testamente eller bouppteckning på flera sidor, få en sammanfattning av innehållet samt en lista över de nämnda släktingarna, allt klart på några minuter. AI är en mästare på att analysera och sammanfatta mycket information.

AI kan med fördel användas för att skriva rapporter och berättelser om slakten. Den kan användas för att fila på texter då den snabbt kan skriva om texter på enklare eller mer detaljerat sätt, eller i en viss stil som du anger. Den kan även enkelt skapa tidslinjer av den information du samlat ihop.

Microsoft har nyligen släppt webb-läsaren Edge med Bing Chat som har ett integrerat AI. Bing kan sammanfatta sidor från ett annat språk, men inte översätta hela sidor. Först väljer man ett konversationsformat: Kreativ, balanserad eller exakt som avgör vilka svar man får. Vi ställde frågan: "Vem är ordförande för Föreningen Dis?". När formatet var inställt på mer kreativ angavs felaktigt vår verksamhetsledare Mikael Winbladh som både ordförande i Dis och redaktör för Diskulogen. När den var inställd på exakt angav den Daniel Berglund, vilket är det korrekta svaret. Bing Chat kan även skapa bilder med hjälp av Dalle.

Transkribus

Transkribus är ett av de bättre HTR-verktygen (Handwritten Text Re-

cognition), men nyligen släpptes ett ChatGPT OCR Plugin som även ska kunna läsa handskrivna text.

Transkribus finns som Transkribus eXpert som kan laddas hem och installeras lokalt på en dator och Transkribus Lite, en webbversion av programmet med färre funktioner och annat utseende. Då över hälften av användarna nu använder den webbaserade versionen kommer man att arbeta för att bara utveckla denna version. En onlineversion ger mindre jobb då man slipper arbetet med att det ska fungera för alla plattformar och operativsystem. Det vanliga programmet har funnits i tio år och är en robust produkt med många funktioner, medan den webbaserade endast funnits i några år.

Mycket utvecklingsarbete sker nu. Bland annat ska det gå att lära upp AI på bara tio sidor eget material. Man kan ladda upp text i en bild, jpeg och png, eller en pdf.

Båda teknologierna för att känna igen text är liknande, men OCR (Optical Character Recognition) är redan ett avancerat verktyg, medan HTR fortfarande är i tidig utvecklingsfas. HTR fokuserar inte på individuella bokstäver utan skannar och processar hela rader.

Transkribus kan avläsa femton språk. Engelska och tyska är de största språken som stöds, men svenska och finska finns också. Finska finns för både handskrivna och tryckta text medan den svenska endast kan läsa tryckt text just nu.

Vid registrering hos Transkribus får man 500 gratispoäng som man kan använda för att processa 500 handskrivna sidor. Den som använt tjänsten har alla rättigheter, men READ-COOP SCE, som utvecklar Transkribus, har även rätt att använda informationen för att förbättra sin produkt.

Framtiden

På grund av, eller till följd av, teknikutvecklingen, och kanske användning av miniräknare och datorer i skolarbetet, har ökningen av människans intelligens stagnerat. Enligt Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik, är dumhet en vällämnad sjukdom. Man blir ju bra på det man ägnar sig åt.

Så använd AI för att effektivisera ditt monotona arbete, men kom ihåg att det är viktigt att själv tänka efter och ta den långsamma vägen ibland. Vi behöver dagdrömma och inte låta de tekniska hjälpmedlen begränsa oss. ▣

SKAPA DIN UNIKA SLÄKTTAVLA MED ANCYTREE

OM DU HAR SLÄKTFORSKNINGSDATA,
HAR VI SYSTEMET FÖR ATT
VISUALISERA DEN.

REGISTRERA DIG IDAG!

Registrera dig kostnadsfritt
på www.ancytree.com

Personlig släkttavla

Släktforskning har blivit allt populärare genom åren och med Ancytree har du nu möjligheten att skapa ett unikt släkträd, med högupplösta bakgrunder och familjefoton.

En tavla av en släktforskning som pryder sin plats på väggen är inte bara speciell för den entusiastiske släktforskaren utan kan fånga allas intresse.

Dessutom är den en mycket uppskattad present vid släkträffar, bröllop, dop och födelsedagar.

REGISTRERA DIG GRATIS

Att registrera sig på ancytree.com är kostnadsfritt, går snabbt och enkelt.

IMPORTERA DIN SLÄKTHISTORIA

Börja med att ladda upp din GEDCOM-fil. GEDCOM är ett format för utbyte av data mellan olika släktforskningssystem och är ett vanligt filformat för släkträdsfiler.

BÖRJA SKAPA DITT TRÄD

Välj bland flera bakgrunder eller ladda upp egna foton. Välj generationer och vilken fakta som skall synas. Finns inga gränser - skapa ditt alldeles egna släkträd!

BESTÄLL HEM DIN TAVLA

Beställ enkelt hem ditt släkträd och prydd väggen med en dekorativ och överskådlig släkttavla. Vi erbjuder flera format beroende på storlek och generationer.

www.ancytree.com

Jämtlands Lokalhistoriker & Släktforskare
Släktforskardagarna 2023
Mittnorden - från kuster och fjäll

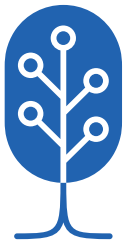

Välkomna till Dis monter!

Vi kommer att ha fem stationer: En station med Disbyt – kom och passa på och se vad Disbyt är. En station med kartor, en station med Disgen, samt en station för frågor och svar. Naturligtvis har vi även en station för Dis-Mitt – kom gärna och prata med dem.

Passa på att ställa frågor till Dis funktionärer som bemannar våra olika stationer. Ingen fråga är för liten eller för stor. Vi är där för er skull.

Jag, Elisabeth Leek sekreterare och ansvarig för Dis monter på Släktforskardagarna, hälsar er varmt välkomna till vår monter. Så lägg gärna dagarna 26–27 augusti i er kalender och ta en tripp till Östersund och Folkets Hus.

SLÄKTFORSKARDAGARNA I ÖSTERSUND
26–27 AUGUSTI 2023

www.sfd2023.se

Dis fadderverksamhet

När du har problem med Disgen och vill prata med någon om det – kontakta en Disgen-fadder. Det är medlemmar som lärt sig hantera programmet, är erfarna släktforskare och som är behjälpliga med allehanda Disgen-problem.

FADDRARNA ÄR ett femtiotal erfarna medlemmar som helt ideellt kan ställa upp och lotsa dig ur alla tänkbara knipor och svårigheter. Förutom med Disgen och andra Dis-verktyg kan de hjälpa dig med bland annat MinSläkt och Holger. Några kan också bistå med hjälp för Apple/Mac och Linux.

Fadderverksamheten i Föreningen Dis är en förmån du får med ditt medlemskap. Den har funnits sedan början på 1990-talet och många olika funktionärer har genom åren bistått andra medlemmar när dessa har fått problem med Disgen.

Varje enskild fadder är inte expert på allt, men faddrarna samarbetar regelbundet och kan själva eller via någon annan hjälpa dig ut ur de flesta problem. Faddrarna träffas regelbundet på distans cirka en gång per månad för att lära sig av andra och varandra om Disgen och andra Dis-verktyg. Om det behövs kan faddrarna i sin tur kontakta varandra och även några interna resurspersoner. Det är medlemmar med kunskaper och erfarenheter inom speciella områden inom Disgen, och allmän datorkunskap, som en fad-

der kan ta hjälp av när vederbörande inte själv kan klara ut den aktuella frågeställningen.

Du som medlem ska inte tveka att ta kontakt med en fadder. Om du får ett problem, välj någon fadder nära dig eller någon du känner till och ta kontakt. Du kommer att få personlig och sakkunnig hjälp. En fadder kan svara på dina frågor, ge tips eller råd och – om det behövs och du tillåter – direkt koppla upp sig till din dator för att hjälpa dig.

Det finns också möjligheter att läsa sig till svaren på många frågor, till exempel kan du besökaHandledningen för Disgen 2023 som innehåller guider och artiklar om det mesta i Disgen. Se handledning-disgen2023.dis.se.

Du finner listan på alla faddrar längre bak i Diskulogen eller på fadderlistan på Dis webbsidor www.dis.se/ fadder-lista.

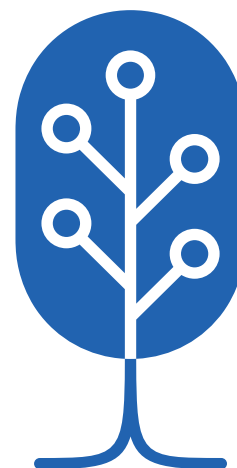
Rekrytering

Är du nyfiken på uppdraget som fadder? Känner du att du också kan bidra till andra medlemmar med din Disgen-kunskap och allmänna släktforskningserfarenhet? Du behöver

inte vara expert på allt, huvudsaken är att du känner för att hjälpa andra.

Antalet samtal eller mejl varierar naturligtvis periodvis men i och med att det är många som finns till hands så är det inte särskilt betungande med samtalen. Faddrar har ofta vittnat om att det är väldigt stimulerande att ha fått hjälpa någon annan medlem och känna att denne har lyckats lösa upp sitt problem med Disgen.

Hör av dig till Dis kansli med din intresseanmälan. ▣

Köp Disgen 2023!

Priset är 150 kronor för en uppgradering från Disgen 2021 till Disgen 2023. Uppgraderingen inkluderar program med handledning och gratis uppdateringar tills nästa betalversion kommer ut.

Programmet laddas ner från Dis webbplats, www.dis.se/disgen, och handledningen läser du på webben. För dig som har Disgen 8, Disgen 2016, Disgen 2018 eller Disgen 2019 är priset 350 kr. En förutsättning är som tidigare att du har ett oavbrutet medlemskap.

- Ni som köpt Disgen 2021 den 1 november 2022, eller senare, behöver inte betala något extra för uppgraderingen.
- För dig som ännu inte har köpt Disgen eller har Disgen 7 (eller äldre) är priset 750 kr.

The screenshot displays the Disgen software interface. The top window shows a 'Personöversikt' for Sven Christer Gustavsson (1952-2019). Below this, a list of life events is shown, including his profession as an IT consultant, military service, birth, baptism, residence, and migration. The bottom window shows a genealogical chart with names and birth/death dates. A note at the bottom of the chart mentions a name change in 1950.

Personöversikt Sven Christer* Gustavsson 1952-2019-

Levnadsbeskrivning för Sven Christer* Gustavsson 1952-2019-

- (Yrke) IT-konsult från 1985 (Christer Gustavsson)
- (Yrke) Riksidrottsförbundets förtjänsttecken i guld 2003 (scg)
- Född 1952-09-28 i Kölbäck, Skeppsås (E).
- Döpt av Martin Angser 1953-03-21 i Skeppsås prästgård, Skeppsås (E) (Dopminne).
- Levde mellan 1952 och 1971 i Kölbäck, Skeppsås (E) (Christer Gustavsson).
- (Special) Inneboende (under år 2-3 i gymnasiet) mellan 1969 och 1971 i Mjölby (E) (Christer Gustavsson)
- Flyttade 1971 från Kölbäck, Skeppsås (E) till Linköping (Christer Gustavsson).
- Levde från 1971 i Linköping (scg).
- Flyttade officiellt 1974-10-14 från Kölbäck, Skeppsås (E) till Linköpings domkyrkoförsamling (E) (Skeppsås Alla:5 förbok).
- (Flyttade) Utvandrade 1992 från Linköping till Oslo
- (Flyttade) Invandrade 1993 från Oslo, Norge (N) 1

Flaggor
1 - Christers anor
CG - alla anor och deras ättlingar
DNA-testad
Flock 1 Christers & Carinas familjer
HEM - Kölbäck

Fadder till
Sofia* Elisabeth Rossby 1981-1981-
Kommentar: Niece

	Britta* Larssdotter Död 1734.	Bengt* Olovsson Död 1733.	Olof* Gunnarsson Född omkring 1685. Död 1728.	Maria* Arvidsdotter Född 1682-03-28. Död 1748.
Olof* Bengtsson Råstedt 1719?-1805	Olof* Bengtsson Råstedt 1719?-1805	Henrik* Bengtsson 1712-1778	Håkan* Olofsson 1716-1762	Karl* Olofsson Född 1716-01-15. Död 1758.
Gust Lena* Olofsdotter 1760?-1814	Brita* Olofsdotter 1745-1818	Sven* Henriksson 1744-1806	Arvid* Håkansson 1746-1808	Maria* Karlsdotter 1757-1831
Christina* Nilsdotter 1790-1863	Anders* Jonsson 1788-1868	Ingeborg* Svendsdotter 1769-1843	Nils* Arvidsson 1776-1842	Sofia* Jonsdotter 1798-1879
Maria Christina* Persdotter 1824-1896	Johannes* Andersson 1822-1898	Johannes* Fredriksson 1792-1858	Christina* Nilsdotter 1809-1848	Klara Augusta* Andersdotter Född 1844-08-31. Död 1926.
Nä Hulda* Augusta Andersdotter 1859-1929	Augusta Emilia* Johansson 1874-1960	Maria* Johansdotter Född 1844-11-18. Död 1925.	Maria Katarina Persdotter 1833-1905	Erik* August Johansson 1888-1970
F Rosina* Sofia Karlsson 1889-1950	Gerda* Emilia Svensson 1904-1986	Augusta Emilia* Johansson 1874-1960	Axel* Pettersson 1867-1953	Ingegerd* Johansson 1914-1997
Ki				

Anteckning: www.svenskanamn.com:
Krister var ett modenamn på 40-talet, 1950 låg det på sjätte plats bland de nyfödda. Populariteten höll i sig in på 70-talet men sedan

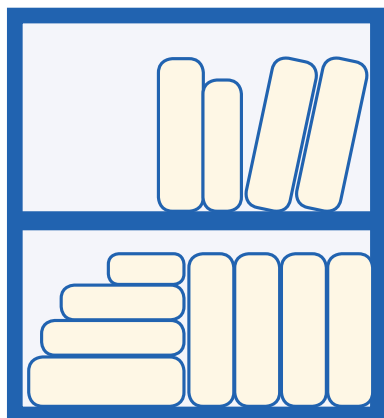
SOFIA – den granna torparflickan från Ljung
Christina Lindaryd
Inbunden, 228 sidor
ISBN: 9789198382297
229 kronor
forlag@lindaryd.se

År 1868 flyttar kammarherren och baronen Claes von Mecklenburg in på Ljungs slott. Medan herrskapets bord dignar av hummer och aladåber, årgångsvinerna bärs upp ur källaren och persikorna mognar i orangeriet, har gårdens tjänstefolk knappt mat för dagen. I boken får vi följa torpare och stutare, pigor och drängar som arbetade på Ljungs säteri. Den är en fristående fortsättning på böckerna om familjen von Mecklenburg på Ljung: "Helene" och "Märtha".

Skogsfinska nybyggare i Bergslagen, Hedmark och Nordvärmland i Bergslagen, Hedmark och Nordvärmland
Bjarne Persson
Häftad, 456 sidor
ISBN 9789179693862
452 kronor
www.bokus.com

I boken presenteras ett 35-tal skogsfinska nybyggare i mitten av 1600-talet i Bergslagens, Hedmarks och Nordvärmlands öde skogsbygder. Vissa kom direkt från Finland, andra var från till exempel Hälsinglands eller Dalarnas finnmarker. Dessutom beskrivs nybyggarnas ättlingar i 5-6 generationer. I boken har gamla handlingar såsom domboksprotokoll, nedsättningsbrev med mera återgetts i originalskrift och i översättning.

I kronans tjänst – kronojägaren Nils Olof Hällgren och hans närmaste släkt
Karin Jönsson
Häftad, 86 sidor
ISBN 9789180277761
209 kronor
www.bokus.com

Nils Olof Hällgren blev i slutet av 1800-talet kronojägare i en liten by i Norrlands inland, några mil norr om polcirkeln. Boken behandlar både hans och hustrun, Stina Kajsa Nilsdotter, liv runt sekelskiftet men också deras barns och syskons levnadsöden under samma period. Vi rör oss från nybyggare i väglöst land till hantverkare i städerna, från de som stannar hela livet i sin hembygd till de som ger sig av till Amerika. Det handlar om familjer som nästan helt utplånas av TBC och om familjer där alla barn blir vuxna.

Holmsund och Obbola - Förr i tiden –
Personer och händelser 1900-1960
Tomas Silfver
Häftad, 337 sidor
ISBN 9789189316348
319 kronor
www.adlibris.com

Tomas Silfver har grävt i gamla arkiv och bland tidningshyllorna för att i denna bok berätta om stora och små händelser i Holmsund och Obbola förr i tiden. Läs om vilka politiker som var viktiga under denna period och som njöt ett stort förtroende bland ortsbefolkningen. Boken porträtter profiler och personligheter i Holmsund och Obbola som är värda att minnas, och personer som är födda i skärgården, som flyttat från hemorten och gjort sig ett namn i Sverige på ett eller annat sätt. Boken är rikt illustrerad med ett åttiotal bilder.

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Skonaren Sleipner i Uddevalla hamn, ombyggd till slätttoppad skonare och med nytt namn – Ägil. Flagging över topp.

Skonaren Ägils förlisning

» Jag meddelade honom då, att det klockan 10.30 varskotts från maskinen att vattnet steg i kölen samt att alla man hade blivit utpurrade för att pumpa och att fartyget fått gå överstag och nu styrde i syd mot Hornbaek, som var närmaste land, där fartyget kunde komma i smulvatten. «

UNDER MIN pågående forskning om Billeruds rederiverksamhet och sjökaptener snubblade jag över namnet Axel Emanuel Torpman. Han var bosatt i Karlstad och var mönstrad som bästeman och dessutom redare av skonaren Ägil. Det visade sig bli ett spännande sidospår och jag fick inspiration att skriva om fartygets ägarhistorik, förlisningen i Kattegatt och att följa sjömannens öde på den sista resan. Jag hade kontakt med nära släktingar till Torpman med tanke på eventuella fotografier av fartyget och berörda personer, dock utan framgång.

Jag hittade två intressanta sidor hos ArkivDigital under ”Karlstads Sjömanshus, påmönstringsliggare & översiktskort med seglation före 1939” (Bild 1 & 2). Sedan tidigare forskning av sjöförklaringsakter vet jag att dessa är arkiverade under civildomböcker från Karlstads tingsrätt. De är ännu inte digitaliserade, så jag fick bege mig till Arkivcentrum Värmland för att titta på civildomböcker för år 1935. Där fanns flaggskeppare Frans Dahlbergs sex sidor maskinskrivna sjöförklaring som beskriver fartygets förlisning i Kattegatt. Jag fotograferade dessa och de är återgivna i denna artikel.

Jag undersökte även Axel E. Torpmans tidigare sjömanstid. Han är registrerad med nummer 719 i rullorna för Karlstad Sjömanshus 1890, mönst-

rad som matros på skonerten Wettern med hemmahamn i Motala och redaren I.F. Olofsson. För åren mellan 1891 och 1933 saknas påmönstringsinformation. Matros är i handelsflottan en sjöman bland däcksfolket, mer befaren än en lättmatros som i sin tur är mer befaren än en jungman. För att få behörighet som matros i Sverige krävdes 24 månaders sjötid. För lättmatros gällde 6 månaders dokumenterad sjötid.

Skonaren Ägil

År 1875 byggdes skonaren ”Sleipner” i Norge på varvet O. & P. Knudsen (den byggdes för eget rederi).

Bruttotonnage: 124

Nettotonnage: 132

Dimensioner –

Längd: 86,3 fot,

bredd: 23,1 fot, draft: 10 fot.

Historik över redare

- 1876: O. & P. Knudsen m. a., Lillesand, Norge.
- 1895: J. Fredriksen & Co., Mandal, Norge.
- 1897: Thorstein Magnusson, Köping, Sverige.
- 1906: J. A. Johansson, Väddö.
- 1908: M. Lundqvist, Östhammar.
- 1916: Samuel Pontus Pettersson, Uddevalla, Ombyggd vid Johannes Mattsson Ängsnäs varv Henån.
- 1917: Insatt motor: Lysekil 50 ihp, namnbyte till ÄGIL. Regnr: 3035,

JHBF. Igenkänningsmått: L 25,76 m B 7,20 m Brutto: 135. Net: 103,57 ton.

- 1918: E. Bonnevier, Karlstad.
- 1929: Axel Erik Uno Alexander Torpman, Karlstad. Son till Axel Emanuel Torpman.
- 1935: Axel Emanuel Torpman, Karlstad.
- 1935: Sprang läck ock kantrade 2 Naut. min. NW av Svinbådan på resa Köpenhamn till Vargön. Lat. N. 56° 10' 27" Long. O. 12° 27' 04". Tre personer omkom.

Sjöförklaringen

Sjöförklaringen ur civildomböckerna i Karlstads rådhusrätts och magistrats arkiv 1935:

Undertecknad, flaggskeppare på M/s Ägil av Karlstad om 130,02 brutto reg. ton, får med anledning av fartygets förlisning i Kattegatt härmed vördsamt anhålla om avläggandet av sjöförklaring.

Tisdagen den 3 september efter utlossad trälast i Svendborg, Danmark, avgick vi till Köpenhamn för att lasta den av Kapten Axel Torpman själv genom en Köpenhamnsmäklare avslutade returlasten. Torsdagen den 5 september anlände vi till Köpenhamn klockan 3 e.m. Vi hade gjort noga köllrent innan lasten intogs. Fredagen den 6 september började vi lastningen och höll på med samma till tisdagen

den 10 september då hela lasten, 207 ton järnsvarvspån, var intagen, varav c:a 180 ton i rummet och 27 ton på däck.

Onsdagen den 11 september avgick vi från Köpenhamn. Fartyget i sjövärdigt skick. Djupgående förut 12 fot 1 tum, akterut 12 fot 7 tum. Vinden S.V., laber bris, halvklart. Vi styrde efter kända sjömärken genom Öresund och klockan 3.20 e.m. passerades Lappgrundss fyrskipp, kursen sattes N. V. till V. Klockan 4 e.m. styrdes samma kurs, vinden S.V., laber bris, halvklart, vi gick för full maskin med hjälp av seglen. Klockan 5 e.m. fick vi motorstopp och som Kapten Torpman inte ville gå till sjöss förrän motorn fungerade beslöts att med hjälp av seglen komma under danska landet, där det var lä och fartyget kunde uppankras, om så var nödvändigt. Klockan 6.45 e.m. var motorn i brukbart skick och fartyget lades på sin förra kurs N. V. till V. Klockan 8 e.m. kurs N. N. V., vinden V. till N., styrka 3, jämn bris, regnbyar.

Klockan 10.30 e.m. varskodde vakthavande maskinskötare Olausson till mig, som hade rodret, att vattnet steg i kölen. Kapten Torpman, maskinskötaren Pålsson och kocken Vinberg blev genast utpurrade. Fartyget vändes och stävades sedan för styrbord halsar i sydlig riktning mot Hornbaek. Så snart seglen skotats började

Pålsson handpumpa och om en stund kom kocken Winberg till pumpen. Klockan 11 kom kapten Torpman upp då även han gick till pumparna men efter en stund kom upp till mig i styrhytten. Jag meddelade honom då, att det klockan 10.30 varskotts från maskinen att vattnet steg i kölen samt att alla man hade blivit utpurrade för att pumpa och att fartyget fått gå överstag och nu styrde i syd mot Hornbaek, som var närmaste land, där fartyget kunde komma i smulvatten. Vinden var fortfarande västlig, styrka 3, jämn bris och halvklart med regnstänk. Seglen drog gott och motorn arbetade. Såväl Torpman som jag hade gott hopp om att komma i lä under danskt land innan någon egentlig fara på grund av läckaget kunde komma i fråga. Vi var alltså ense om att fortsätta mot lovarts land och samtidigt pumpa.

Klockan c:a 11.35 stannade motorn på grund av att svänghjulet stänkte vatten på främsta cylindern så att denna avkyldes. Fartyget fortsatte emellertid framdrivet av enbart segel med en fart av c:a 3.5 knop.

Klockan 11.45. Kom Olausson upp till mig. Han hade då, sedan motorn stannat, varit framme i skansen och tagit på sig torra kläder. Han berättade,

att i skansen fanns inget vatten att se, men han hade gjort en titt i maskinrummet, och konstaterat, att vattnet fortfarande steg där.

Olausson blev då sänd till pumpen med order till kocken att avlösa mig vid rodret, så att vi blev tre vuxna man vid pumparna. Då Pålsson, Olausson och jag nu kommit i arbete vid pumparna gick kapten Torpman till maskinrummet för att undersöka vattenståndet. Han kom genast tillbaka och meddelade, att vattnet steg och nu nått upp till c:a 7 tum under durkarna. I detsamma sa Pålsson: "nu går hon", och vi kände, att fartyget började sjunka under våra fötter. Vi skyndade därför till livbåten, som stod tvärskepps ovanpå däckslasten med en surring från livbåtens för till "Ägils" babords reling och en surring från livbåtens akter till "Ägils" styrbords reling. Pålsson kapade surringen i livbåtens för och Olausson surringen i aktern. Livbåten sköts skyndsamt över styrbords reling, som nu genom att fartyget lade över åt styrbord, kommit nästan i nivå med havsytan. Nästan samtidigt därmed kantrade fartyget åt styrbordssida, varvid däckslasten gick överbord dragande med sig livbåten med Pålsson, Olausson och mig, så att allt försvann i djupet. Om en stund kom Pålsson och jag åter upp till ytan. "Ägil" hade då åter rättat upp sig något efter kan-

Foto: Fotograf okänd / Arkiv Lotsverket

tringen och låg nu med c:a 50° styrbords slagsida med aktern betydligt högre än fören och så djupt i vattnet att c:a 1/3 av däckets bredd var under vatten.

Kapten Torpman och kocken Winberg stod ovanpå taket akterut bredvid livbältslåren och såg efter oss, som låg i vattnet men han sade ingenting. Innan vi hunnit göra någon anstalt för att åter äntra fartyget började fören att hastigt sjunka. Aktern höjer sig betydligt i luften så att fartyget var i c:a 80° vinkel mot vattenytan, då det försvann i djupet. Pålsson och jag medföljde i suget och hade därunder en förnimmelse av, att vi var både djupt och länge under vattenytan. Omsider kom vi åter upp tillsammans med en mängd vrakgods. Jag uppfångade därav en lejdare och en liten landgång, som sedan tjänade som mitt livräddningsmateriel. Pålsson uppfångade en däckspan, som han använde för samma ändamål, snart träffades vi samman med kocken Winberg vilken genom att lyckas få på sig ett livbälte, lättare kunna simma omkring. Han hade fortfarande mössan på huvudet såsom ett vittnesbörd om, att han inte såsom vi varit nere djupt under vattenytan. Kapten Torpman eller Olausson kunde vi varken höra eller se. Winberg sade till mig, att det var ett fint livbälte, som nog kunde bära två man samt att han frös så hemskt. Vi kom vidare överens om, att av alla krafter anropa förbipasserande fartyg. Detta var allt vi samtalade. Sedan blev vi åtskilda, så att Pålsson och Winberg kom att befinna sig närmare

svenska sidan, jag däremot kom att kvarstanna i närheten av olycksplatsen och kom alltså att ligga vänster om mina olyckskamrater. Avståndet blev emellertid inte längre än att vi kunnat ropa till varandra.

Under de två första timmarna, som vi låg i vattnet, alltså från kl. 12 till 2 passerade oss trenne fartyg först en ångare som gick sydvart utefter danska sidan, andra fartyget var av kanaltyp som vi inte kunde avgöra, om det var motor eller ångare på nordgående i stora rännan, alltså på svenska sidan, tredje var en lastångare, som passerade oss i rännan. Då vart och ett av dessa fartyg nalkades, växte vårt hopp om att bli räddade, men då de passerade och avlägsnade sig utan att hava hört våra rop, miste vi för varje gång en del av det hopp som vi från början hade om, att man på förbipasserade fartyg skulle höra våra rop och komma oss till undsättning. Då vi sålunda kommit till visshet om, att vi låg för långt från farleden för att kunna anropa fartyg beslöt sig Pålsson, som under tiden fått tag i en livboj att simmande begiva sig nästkommande fartyg tillmötes.

Det fjärde fartyget blev m/s "ELIN" av Svendborg, som kom på nordgående i stora rännan. Jag hörde då Pålsson säga till Winberg "där kommer en motorskuta, den simmar jag

till mötes." Varvid Winberg sade "du simmar väl icke ifrån mig" vartill Pålsson svarade att han måste, ty eljest bliva vi liggande här alla tre. Under tiden som Pålsson sam för att möta "ELIN" fortsatte Winberg och jag att ropa och då Pålsson var på c:a i båtängds avstånd från fartyget ropade även han och blev hans rop uppmärksammade. De satte skyndsamt ut en livbåt med två man, som först tog upp Pålsson och satte honom ombord. Pålsson utpekade för männen i livbåten riktningen i vilken Winberg och jag befann oss. De fann mig genast men i sanslöst tillstånd, Winberg däremot kunde de ej upptäcka. De satte mig då ombord och för en tredje gång ut för att fortsätta sökandet men återkom efter en 1 timme utan att ha funnit någon.

Då vi ombord på "ELIN" fått den första omvårdnaden bestående i massage för mekanisk andning samt torra kläder och värmande drycker m.m. tillkallades lotsarna från Svinbådans fyrskipp, som sedan tog oss ombord och förde oss till fyrskippet, där vi åter fick värmande drycker och komplettering av torra kläder, varefter vi sattes i land vid Höganäs där ambulansen mötte jämte läkare, som undersökte oss varefter vi skickades med ambulans till Helsingborgs lasarett, varifrån vi efter 5 dagars vistelse utskrevs.

Karlstad den 19 september 1935

Frans Emanuel Dahlberg

Riktigheten av ovanstående intyg:

Hugo Pålsson motorskötare

Påmönstring		Avmönstring				Sjötid		Befattning	Fart	Hyresavgift	Fartyg	Redare och adress
År	n:o	År	d.	År	d.	m.	d.					
1934	11	1934	11/10	1934	11/11	1	22	Bäckman	0	2.66	ny segl. Ägil	E. Torpman, Karlstad
1935	"	1935	11/6	1935	12/9	3	9	-	-	4.10	-	-

Fartyget förskickat den 12/9 1935

Bild 1. Översiktskort med seglation före 1939 Karlstads sjömanshus.

Uppen Uppen 53 29	Torsten 4. Maj 1890	Redaren	A. Leo Sahlinson	Kristinehamn
Lars Bern Bengtson 1883	Höftorp Höftorp Förlägg 40 09		B. Fjellhagen	50
Karl Joh. Emil Johansson 1881	Långåker Långåker 3599 09		Styrman	30
N 1030 Johan Hugo Carlsson 1870	Långåker Långåker 104 09		Jungman	30
Thorsten Wettern 189 59	den 9. Maj 1890	Redaren	A. O. Olafsson	Lemunda Matala
L. Anderson 1883	Torsbö Matala Westhus 2. 8		B. Fjellhagen	60
E. W. Tander 1883	Höftorp Höftorp Förlägg 916 09		Redaren	35
Anton Carlsson 1883	Matala Matala Westhus 23 09		Matros	25
Em. Wiklund 1883	Matala Matala Westhus 716 09		Jungman	25
K. H. Wiklund 1883	Matala Matala Westhus 716 09		Kock	20
Ant. Em. Torpman 1870	Karlstad 2. 719 09		Matros	30

Bild 2. Skonerten Wettern 9 maj 1890 påmönstringsliggare, längst ner i texten på bilden finns Axel Em. Torpman matros.

Uppgift på besättningen å motorsegelaren "ÄGIL"

Bärgade:

Flaggskepparen

Frans Emanuel Dahlberg

1867-06-30-1943-04-16, Göteborg.

Motorskötare

Hugo Al. Pålsson

1902-08-13-1964-06-15, Grebbestad.

Omkomna:

Redaren och befälhavaren

Axel Emanuel Torpman

1872-11-24, Karlstad.

Lättmatrosen

Erik R. Olausson

1906-09-29, Mon Stora Kil.

Kocken

Finn R. Winberg 1920-03-21 Norge och Gamlestaden Göteborg.

Kaptenens tillägg

Det finns även ett brev avsänt till Sjöförklaringen i dossiern med rubriken *Till Rättens Ordförande Karlstad*, signerat av herrarna Stenberg och Zackrisson. Det innehåller 16 frågor riktade till kapten Frans Dahlberg, 15 av frågorna är mer eller mindre besva-

rade i Dahlbergs sjöförklaring. Svaret på fråga ett återstår: "Hur länge har Kapten Dahlberg varit till sjöss, vilken examen har avlagts och vilka fartyg samt farvatten ha befarits som befäl?". Det finns inga svar som berör fråga ett redovisade i sjöförklaringen, därför sökte jag Frans Dahlberg i *BIS, Befolkningen i Sverige 1800-1947*, och fick en träff där det framgår att kapten Dahlberg var bosatt i Visby 1916. Vidare sökte jag i Visbys sjömanshus och sjömansrulla 1916 vilket visar att Dahlberg hade behörighetsbevis med regnr: 104 och han examinerades 1904 som sjökapt. På Landskronas sjömanshus är Dahlberg registrerad 1890-09-03, vilket visar att Dahlberg hade lång erfarenhet som sjöman och sjökapt. och var mycket väl befaren.

Ytterligare frågor som framkommer i sjöförklaringen:

- När torrsattes fartyget senast?

Den 9 april 1935.

- Fartygsbotten tillstånd vid därpå följande sjösättning:

Fartygets bottensskador reparerats.

- När gjordes senast kölrent i de olika rummen? Efter utlossad trälast i Svendborg eller före järnsvarspånslast.

- Var fartyget tätt vid resans anträ-dande? Drog något vatten.

- Antagliga orsaken till olyckan? Obekant, möjligen, att lastens benägenhet för uppvärming och expansion, förorsakat olyckan.

Jag sökte efter farliga ämnen på webbsidan MSB-RIB, med hänvisning till metalliskt järn som borrar-spån, frässpån och svarvspån och fick informationen att, den är i en form benägen till självupphettning och kan så småningom självantända och expandera, vilket jag personligen tror orsakade olyckan. ▣

Källor:

Civildomböcker, Arkivcentrum Värmland. Karlstad, Visby och Landskronas sjömanshus, ArkivDigital. Uddevalla Museum, foton. Lotsverket, foto. Lillestrand Sjöförening Norge, redarhistorik.

Släkträd för alla smaker

Ett släkträd kan vara ett redskap för att hålla koll på anorna, en fin inredningsdetalj eller den perfekta presenten till sommarens släktkalas. I Rötterbokhandeln finns nio släkträd för olika smak och behov. Hitta din nya favorit på www.rotterbokhandeln.se

Rötterbokhandeln är en specialiserad nätbokhandel som drivs av Sveriges Släktforskarförbund.

Som medlem i DIS har du rabatt när du handlar hos oss. Välkommen in!

Insändare

Vad är egentligen släkt?

”Jag minns”, sa min mamma plötsligt när jag var på besök och vi satt och samtalade över en kopp kaffe. ”Jag minns, att det tisslades och tasslades om att Sterner inte var min riktiga pappa.”

NÄR MIN fru Bodil gick i pension och vi hade bosatt oss ute i Roslagen deltog hon i en ABF-kurs i släktforskning i Norrtälje. Sedan blev inget sig likt. Från morgon till kväll satt Bodil framför datorn och letade i ArkivDigital och andra källor. Dessutom kommenterade hon det som upptäcktes. Det var Fröberg hit och Fröberg dit och det var Sven Svenssons i fyra generationer. Jag höll på att bli tokig!

Så vid ett tillfälle körde hon fast och sa: ”Nu tittar jag på dig”. Okej, tänkte jag – lycka till. Min mamma hade ju sagt att pappa var adopterad och dessutom dog han väldigt ung.

Jag blev minst sagt förvånad när Bodil inom en kvart annonserade att hon hittat min pappas föräldrar! Jag reste mig från stolen, gick runt bordet till andra sidan och tittade över axeln på Bodil ner på datorskärmen som visade födelseboken i Oscars församling i Stockholm och såg båda föräldrarna namngivna för min pappa. Just i denna stund blev jag biten! Helt ärligt gick jag direkt tillbaks till min stol och satte mig vid datorn och laddade ner Min Släkt och därefter köpte jag ett abonnemang på ArkivDigital. Detta var sju år sedan. Något år senare deltog vi båda i en fortsättningskurs i släktforskning.

Åter till mamma

När jag samlat mig efter chocken över att Sterner kanske inte var min mam-

mas fader och jag därmed förlorat en stor del av släktforskningen började jag fundera på vad som egentligen är släkt. I dessa dagar tenderar DNA bli mer och mer betydelsefullt i vår forskning. Samtidigt säger vår främste guru att efter tre generationer är det närmast omöjligt att få exempelvis en okänd fader bekräftad. Om jag minns rätt så har det även sagts att ungefär två procent har en annan fader än vad som angivits. Det vill säga, 1 av 50 anor är fel. Om vi tar ett räkneexempel på tio generationer, så innebär två procent att vi redan i femte generationen har minst en felaktig ana i vårt släktträd. I generation sju har vi totalt fem felaktiga anor och slutligen i tionde generationen uppnår vi en statistisk siffra på totalt 40 felaktiga anor i hela trädets. Sedan tillkommer det faktum att för varje felaktig ana så är ju även dennes föräldrar och fortsatta släktled bakåt också felaktiga. Så – vad är det egentligen vi antecknar i våra släktforskningsprogram när vi letar i födelseböcker och husförhörslängder?

Ut ur mitt hus!

Många av oss har säkert sett någon äldre svensk film där husfadern tar sig för pannan och pekar mot dörren och utbrister: ”Ut ur mitt hus, du är inte längre min dotter!” Detta efter att ha fått veta att han inte är den biologiske fadern till flickan. Jag har funderat lite över denna reaktion. Om vi får veta efter många år att den farfar som

vi haft inte är den biologiska farfadern, vad är då den personen som varit med på alla födelsedagar och andra högtider och som lekt med barn och barnbarn och kanske även barnbarns barn? Är han inte längre farfar? Och den där ”riktiga” farfadern som kanske nästan ingen i hela släkten varken sett eller hört talas om, ska han ta farfars plats i släktträdet?

Nej, säger jag. Med tanke på att osäkerheten ökar och tillförlitligheten minskar ju längre bak i generationerna vi kommer, så blir den biologiska säkerheten till slut närmast noll. Det vi antecknar i våra släktforskningsprogram är egentligen något jag skulle vilja kalla *historisk social gemenskap*. Och det är väl helt okej. Jag är fullt medveten om att en bråkdel av de anor jag antecknar långt bak i generationerna kanske inte alls har något biologiskt samband med mig. Men – de utgör en del av min historiska bakgrund, och det är mer betydelsefullt.

Och Sterner...

Jo, vi hittade ett foto som visade Sterners mamma och hon hade ett nästan identiskt utseende med min mamma. Så tisslandet och tasslandet var väl bara något som hörde till den tidens sociala gemenskap...

STEN PALM
MEDLEM 56811

† Avlidna medlemmar

1020	Henry N Nilsen, Hafslundsøy	27227	Helge Nyström, Munka-Ljungby
1683	Thomas Gustafsson, Asarum	27295	Claes Beckman, Stockholm
1817	Bo Bergén, Halmstad	29076	Karl Axel Lässman, Märsta
1959	Nils-Olov Åkerblom, Linköping	29421	Lars-Olof Ingesson, Lingham
4178	Rolf Björklund, Billdal	31769	Sven Ahlström, Sjöbo
4353	Bo Jonsson, Avesta	31993	Roy Olofsson, Lidköping
5294	Kersti Lindelöf, Löberöd	32787	Crister Lindström, Stockholm
5466	Arne Borgert, Sollentuna	33087	Bo Karlsson, Skänninge
6725	Evy Andersson, Värmdö	33948	Leif Lindholm, Eskilstuna
7485	Marianne Oskarsson, Timmersdala	33993	Ragna Melander, Stockholm
7953	Yvonne Jansson Hagström, Katrineholm	34361	Tore Simu, Hallsberg
10207	Peter Böhm, Saltsjö-Boo	37218	Mona Skoglund, Degerfors
10367	Agneta Myrtell, Limhamn	37351	Lars-Gunnar Hellgren, Västra Frölunda
10372	Stig Blomén, Göteborg	37776	Else Marie Gutarp, Visby
11185	Elsie Fröjd, Tullinge	39788	Stig Holmqvist, Djursholm
11507	Lennart Mårtensson, Höllviken	39896	Bertil Ericsson, Upplands Väsby
11719	Hans Larsson, Kungsör	39971	Lena Persson, Skurup
11887	Göran Iveberg, Limhamn	41795	Benny Carlsson, Vårgårda
12015	Peter Lindegren, Umeå	41966	Olof Assarsson, Varberg
12916	Rolf Alenius, Linköping	42091	Elise Sonesson, Stockamöllan
12970	Kerstin Griphammar, Trollhättan	42389	Sven Andersson, Segeltorp
13035	Annika Pedersen, Kristinehamn	42797	Åke Palm, Linköping
13575	Marianne Harrysson Svensson, Jönköping	43484	Monica Haglund-Dragic, Göteborg
13627	Per-Åke Fredriksson, Hässleholm	45396	Gunnar Kager, Åhus
14164	Anders Olséni, Täby	46401	Björn Ahlnér, Göteborg
14959	Olof Pålhed, Arvika	46547	Rolf Alvelius, Borlänge
15949	Christer Lasson, Karlskoga	47326	Gun Ekholm, Göteborg
17622	Qrt Winbo, Herrljunga	48531	Sven-Ingvar Svensson, Nacka
18375	Ulla-Britta Larsson, Österfärnebo	50918	Anders Henriksson, Göteborg
18424	Lennart Jonsson, Örnsköldsvik	52048	Lena Thilén, Västerås
18475	Ulf Fält, Kristianstad	52484	Nils-Erik Nilsson, Bua
19020	Sven Lange, Kungsbacka	54729	Urban Flodström, Örebro
19210	Ylva Nilsson, Åstorp	55103	Anders Olsson, Norrtälje
21576	Anders Anerud, Åkersberga	56147	Ingvar Wennbro, Svedala
22687	Christina Wennerberg, Västervik	57085	Lars Hansén, Hässelby
24154	Klas Göran Elvin, Kalv	57540	Kjell Flemström, Landeryd
25314	Christer Forsgren, Älvsjö	57723	Kurt Wahlgren, Vänersborg
25650	Göran Åkerlund, Bohus	57891	Per-Olof Carlson, Stockholm
26226	Lars Löfgren, Varberg	58613	Torsten Hansson, Borlänge
26288	Bernhard Agardh, Nyhamnsläge	60513	Bengt Flink, Blentarp
26978	Lars Bergfalk, Falun	60843	Jan Johansson, Halmstad

Lär dig att tyda och tolka den gamla texten

HANDBÖCKERNA *Vad står det?*, *Tolka rätt!* och *Tolka rätt! Fördjupning* hjälper dig att tyda gammal handskrift.

Du får veta hur bokstäverna skrevs förr och hjälp att tolka innehållet i texter. Många olika exempel hjälper dig att förbättra din förmåga att tyda gammal handskrift. Boken *Tolka rätt! Fördjupning* ger exempel på mer svårtolkade texter.

De gamla handskrifterna innehåller ofta många ord som kan vara svåra att förstå. *Latin för släkthistoriker* förklarar ett stort antal begrepp från nylatinets guldålder. Ord-boken omfattar runt 10 500 ord, nylatinska stavningsvarianter, förkortningar, exempel-fraser och latiniserade namn. De många faktatexterna placerar latinska nyckelbegrepp i sitt sammanhang. *Gamla tiders sjukdomsnamn* innehåller förutom en omfattande ord-lista, även sjukdomsbeskrivningar med såväl dåtida som moderna behandlingsmetoder.

Funktionärer

Sedan förra numret har Lennart Näslund, Helgum, slutat som Disgen-fadder. Tack för din insats!

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig att

- ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (e-posten)
- följa fadderns råd på egen risk
- ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Disgen Sverige

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		nilspeab@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn		0707-828491	h-p.stuelten@outlook.com
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Carl Strandberg	Lomma	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Sven Kylefors	Helsingborg	070-3297345		sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan		070-2320079	l.re@telia.com
Bengt Johansson	Östra Ljungby		070-6480711	bemagram@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@elmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg			ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	0705-254075		hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	070-5424328		tomasgh@live.se
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	013-52943	073-0945945	birgitta5karlsson@gmail.com
Arne Johansson	Södra Vi	076-1080029		anforskning@djursdala.net
Tor-Leif Björklund	Hemse	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Olle Olsson	Gävle	070-6303267		olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarps	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rodin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Hans Fällman	Umeå	070-6912829		hansfallman@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.wennberg@telia.com

Disgen Norge

Bjørn Nilsen	Oslo			2bjorn.nilsen@gmail.com

Disgen/Linux

Roy Johansson Borås 033-7709522 0709-706170 roykleva@gotanet.com

Mac

Hans Peter Stülten Nynäshamn 0707-828491 h-p.stuelten@outlook.com
Kerstin Bjernevik Kista 070-4034933 kerstin.bjernevik@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson Linköping 070-6004078 ka.lindman@gmail.com
Sven Olby Västerås 076-1091184 sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander Hudiksvall 070-5315715 macnilla@telia.com

Min Släkt

Lotta Sörensen Sölvesborg 0760-141262 lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné Göteborg crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag V.Frölunda 0739-778388 petared@gmail.com
Bo Svartholm Frösön 070-6276073 bo.svartholm@gmail.com

Holger

Sven Olof Åkerlund Huddinge 070-5112847 sven.olof.akerlund@gmail.com

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund Klippan 070-2320079 l.re@telia.com
Tommy Nilson Eksjö 070-3031732 tommy@betoni.se
Tor-Leif Björklund Hemse 0768-130387 torleif.bjorklund@gmail.com
Olle Olsson Gävle 070-6303267 olle.olsson.gavle@gmail.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson Nykvarn 08-55245912 0705875912 carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld Sundsvall 070-5716694 jalil5255@gmail.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Charlotte Börjesson Hällingsjö 0703-463366 charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij Värnamo 0702-780885 donald@freij.se
Gunnar Bergstedt Stockholm 0707-716906 bergstedtgunnar@gmail.com
Håkan Johansson Västerås 070-2224857 hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson Linköping 0708-652996 hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor Ystad 0707-530201 kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm Örebro 073-0429721 kegubi60@gmail.com
Olle Olsson Gävle 070-6303267 olle.olsson.gavle@gmail.com
Rolf Eriksson Vikingstad 0723-628263 rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt Stockholm 0707-716906 bergstedtgunnar@gmail.com

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping 013-104 204 dis_arkiv@dis.se

Dis styrelse från och med årsmötet den 11 mars 2023.

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 070-5698738,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Peter Åberg

Grändalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
nilspeab@gmail.com

Övriga ledamöter

Gunilla Jacobson

Ramsögatan 1,
257 31 Rydebäck, 0702-407057,
gunilla@buddies.dk

Bo Kleve

Solhaga 7,
582 46 Linköping,
bok+dis@klev.se

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B,
411 03 Göteborg, 031-159538,
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Kontaktperson: **Anderz Hellgren,**
valberedning2023@dis.se

NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

MITT

c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall

ordf_mitt@dis.se
www.dis-mitt.se
Ordf: Annette Bergqvist

BERGSLAGEN

c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås,
070-210 19 15

ordf_bergslagen@dis.se
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran Nilsson

ÖST

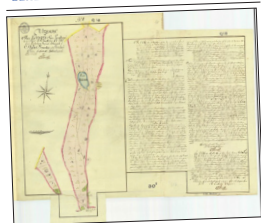
c/o Börje Olsson
Drevkroken 4
163 54 Spånga

ordf_ost@dis.se
www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

DISPONIBELT Nr 2 2022

Medlemsblad för Dis-Bergslagen
Registerväring 070-210 19 15 i Västeråsregionen
Verksamhetsområdet Bergslagen/Mittlandet

Medlemsblad för Dis-Bergslagen
Registerväring 070-210 19 15 i Västeråsregionen
Verksamhetsområdet Bergslagen/Mittlandet

DISPONIBELT Nr 1 2022

Medlemsblad för Dis-Bergslagen
Registerväring 070-210 19 15 i Västeråsregionen
Verksamhetsområdet Bergslagen/Mittlandet

Medlemsblad för Dis-Bergslagen
Registerväring 070-210 19 15 i Västeråsregionen
Verksamhetsområdet Bergslagen/Mittlandet

Dis-Bergslagen

DIS-BERGSLAGEN BILDADES i november 1995 under namnet Dis-Aros och har sitt säte i Västerås. Vårt verksamhetsområde omfattar hela eller delar av Västmanland, Närke, Södermanland, Uppland, Dalarna och Värmland. Vid starten var vi endast 20 medlemmar och idag är vi över 1360 medlemmar. Vår styrelse består av ordförande Lars-Göran Nilsson, sekreterare Christina Norberg, kassör Bengt Salander, Jan Wallin, Håkan Johansson, Christer Majtorp, Kent Andersson, Gerd Svensson och Mats Norrestam.

I Västerås har vi haft månatliga träffar i Studieförbundet Vuxenskolas lokaler med tre timmar vid varje tillfälle. Intresset för träffarna har ökat efter pandemin och har under de senaste gångerna närmast sig en normal närvaro. Vi hoppas och arbetar för att fler medlemmar vill komma till träffarna framöver.

När vi träffas hjälper vi släktforskare med olika frågeställningar. Det

kan gälla programmet Disgen eller problem att tyda vad som står i kyrkböckerna. Medlemmarna kan också få använda olika källor som vi har – ArkivDigital, folkräkningar och andra källor såsom dödbok, smedforsknings eller rotmansarkivet. Vi visar, guidar och poängterar fördelarna i Dis egna program (Disgen, Disbyt, Dispos och Discount). Under våren har vi visat Disgen 2023, både för de som redan köpt programmet och de som funderar på att uppdatera till senaste versionen.

Medlemmar i Dis-Bergslagen är välkomna att utnyttja forskarresurser som finns i föreningen Örebro Släktforskarens lokal. Det är lättillgängligt för de medlemmar som bor i Örebroregionen. Lokalen Släktkällaren ligger på Västra Nobelgatan 24 i Örebro. Där finns en mängd databaser och abonnemang hos ArkivDigital, Ancestry och Emiweb. Det finns en eller två guider som håller öppet och hjälper till att lösa problem.

Släktkällaren är öppen alla helgfria torsdagar klockan 14–18, ibland 14–20. En måndag i månaden klockan 14–18.

Medlemmar är även välkomna till andra aktiviteter som Örebro Släktforskare anordnar, till exempel studiebesök på arkiv, kyrkogårdsvandringar, föreläsningar med mera.

Vi höll vårt höstmöte den 22 november 2022 och vårt årsmöte den 4 april 2023. Båda mötena höll vi med hjälp av Zoom.

Vår medlemstidning Disponibelt har under året utkommit med två nummer. Styrelsen har ambitionen att utkomma med tidningen två gånger per år.

På Dis-Bergslagens hemsida, www.dis-bergslagen.se, informerar vi om verksamheten i vår region.

LARS-GÖRAN NILSSON
ORDFÖRANDE

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping
ordf_filbyter@dis.se
www.dis-filbyter.se
Ordf: Anders Lindman
Hjalmarsson

VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186
ordf_vast@dis.se
www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SMÅLAND

c/o Nilson,
Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund
ordf_syd@dis.se
www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Dis-Väst

DIS-VÄST ÄR en släktforskarförening för dig i västra Sverige och för dig med rötter i västra Sverige. Vårt område täcker Västergötland, Bohuslän, Dalsland samt norra Halland. Dis-Väst har cirka 2700 medlemmar.

Vår lokal ligger på det gamla torget i Mölndal precis innan uppfarten mot nybyggnationen. Här har vi våra temakvällar, kurser och ibland även öppet för dig som vill botanisera i vårt utbud i datorerna eller bläddra bland släktforskningslitteratur. Entrén är samma som Studieförbundet Vuxenskolan. Adressen är Gamla Torget 43.

I vår lokal finns åtta datorer med tillgång till alla viktigare släktforskningshjälpmedel som ArkivDigital, Ancestry, befolkningsskivor, dödboksskivan och många lokala databaser. Du kan komma till lokalen för egen forskning, en till två gånger i månaden. Om vi kan och hinner så hjälper vi dig med släktforskningsfrågor, men tanken är att du själv jobbar vid våra datorer.

Vi har temakvällar i vår lokal tre till fyra gånger per halvår då hålls

föredrag om både funktioner i Disgen och andra ämnen som DNA och emigrantforskning. Temakvällarna är oftast även tillgängliga via Zoom. Vi har även medlemsträffar fyra gånger om året. Dessa försöker vi förlägga på olika ställen i regionen, ibland i samarbete med lokala släktforskarföreningar. På dessa träffar tar vi in intressanta föreläsare.

Dis-Väst har Disgen-akut några gånger om året, där användare får praktisk hjälp med problem i Disgen, särskilt i samband med nya versioner.

Som medlem får du vår tidning Disketten som pdf, fyra gånger om året, med intressanta berättelser från medlemmar, tips om släktforskning och om Disgen.

Vi gör regelbundna mejlutskick om våra aktiviteter och lägger också upp information om det på vår hemsida. Kom på våra aktiviteter! Du träffar likasinnade, får tips och råd och byter erfarenheter.

Du kan bli medlem i Dis och Dis-Väst genom att gå in på Dis Webbshop, shop.dis.se.

Dis-Väst lokaler på Gamla Torget i Mölndal.

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

Nu kan du ladda ner och köpa Disgen 2023!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2023.
Installera.
Starta programmet.
Köp licens via länken i hjälpmenyn.
Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.
Lär dig mer om Disgen 2023 i handledningen.

Se alltid till att du har en aktuell säkerhetskopia.